

quaderns de pastoral

números 142-143 - Juliol 1994

- **25 ANYS DE QUADERNS**

Bisbes Ramon Torrella i Joan Carrera

- **UNA ESGLÉSIA EN
TEMPS D'AL·LÈRGIES**

Antoni Deulofeu

- **LES MISSIONS
POPULARS**

Josep M. Alentà i Màxim Muñoz

- **ELS SÍMBOLS DEL
MÓN JOVE**

Joaquim Maria Cervera

- **L'ESCOLTISME AHIR
I AVUI**

Lluís Bonet i Armengol i Josep M. Riba

- **CRÒNIQUES**

de les diòcesis de Catalunya i les Illes

quaderns

● PÒRTIC

25 anys al servei de la fe del nostre poble.

Dr. Ramon Torrella 3

● TEMA

25 anys del CEP i de *Quaderns*.

Entrevista amb el Bisbe Joan Carrera 5

Quaderns: una publicació de pastoral catalana,
interdiocesana i crítica (1969-1994). *M. Simó* 7

● L'ACTUALITAT

Una església acollidora en temps d'al·lèrgies.

Antoni Deulofeu 13

● EINES

Les missions populars evangelitzadores.

Josep M. Alentà, Màxim Muñoz 19

● PASTORAL AMB JOVES

Els símbols, eix de molts joves d'avui. *Joaquim M. Cervera* . . . 29

Els Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya
Josep M. Riba 35

● LECTURA

L'escoltisme català (1911-1978). *Lluís Bonet i Armengol* . . . 39

● TEMPS ERA TEMPS

Els meus records del Papa Pau VI. *Dr. Ramon Torrella* . . . 47

● CRÒNIQUES

de Barcelona, Girona, Lleida, Solsona, Urgell, Tortosa,
Vic i Menorca 53

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastoral. Rivadeneyra 6, 3r.

Telèfon 317 48 58. Fax 302 51 09. 08002 BARCELONA

Director: Francesc Pardo

Redactor en cap: Manuel Simó

Consell de redacció: Lluís Bonet, Felip Cuadra, Pere Fradera, Francesc Mestre, Xavier Morlans, Josep Pausas, Ignasi Ricart, Genís Samper, Josep Taberner i Cristòfol Zurita.

Nou disseny: Jordi Boada. *Assessora lingüística:* Agnès Esquirol

Impressió: I.G. Santa Eulàlia. Santa Eulàlia de Ronçana. Dipòsit legal: B. 25.506-1969.
Amb llicència eclesiàstica.

Subscripció anual (6 números): 4.000 pessetes

Preu d'aquest exemplar (doble): 900 pessetes

Els articles publicats a *Quaderns de Pastoral* expressen solament l'opinió de llurs autors.

PÒRTIC

25 ANYS AL SERVEI DE LA FE DEL NOSTRE POBLE

Celebrem enguany els vint-i-cinc anys de la revista *Quaderns de Pastoral*. No pretenc pas fer un balanç de tot el contingut dels quasi cent cinquanta números que s'han publicat. Penso, però, que val la pena recordar-ne la motivació principal i les orientacions que ha mantingut al llarg del temps.

Es va sentir la necessitat de publicar una revista de pastoral per donar a conèixer i per aglutinar tota l'experiència dels moviments d'Acció Catòlica i l'intens treball de consiliaris i de dirigents. Uns dels peoners d'aquesta iniciativa va ser Mn. Batlles que, durant el període en què fou el consiliari diocesà de l'Acció Catòlica de joves, impulsà i coordinà els moviments especialitzats. Recordo un fet important i significatiu: la celebració d'una trobada conjunta a Montserrat, durant un cap de setmana, en la qual participaren els consiliaris i els dirigents de tots els moviments especialitzats de la diòcesi de Barcelona.

La revista *Quaderns de Pastoral*, des dels seus inicis, va tenir com a orientació fonamental la fidelitat al realisme de la vida i al realisme de la fe. Per això s'alimentava de les experiències viscudes i de la reflexió doctrinal; no hi mancaven tampoc les cròniques de la vida pastoral de les diòcesis catalanes.

Sota la direcció de Mn. Totosaus, el Consell de redacció preparà alguns números de caire monogràfic que ajudaren a aprofundir en algun sector de l'acció pastoral que interessava a les diòcesis catalanes.

La història dels *Quaderns* reflectia també la vida del Centre d'Estudis Pastoral, amb una neta preocupació per la pastoral de casa nostra. En aquest sentit, Mn. Totosaus fou un mestre plenament intencional i sanament agosarat.

Aquesta revista ha promogut constantment una atenció a la vida real de l'Església i de la societat catalanes. Ha afavorit també la capacitat de reflexió, tant en els preveres, com en els religiosos i religioses i laics i laiques...

Resumiria el vint-i-cinquè aniversari de *Quaderns de Pastoral* dient que durant aquests anys ha estat un instrument al servei de la fe del nostre poble. Estic convençut que hem de continuar publicant-los, i em permeto demanar l'ajuda de molts col·laboradors perquè es mantingui la fidelitat a les orientacions remarcades i perquè es pugui millorar la presentació i la difusió de la revista.

La preparació i la celebració del Concili Provincial Tarraconense significa una renovació de la pastoral de les vuit diòcesis catalanes i un major esforç en la coordinació interdiocesana. En aquests dos objectius, *Quaderns de Pastoral* farà, sens dubte, una aportació insubstituïble.

Dr. Ramon Torrella Cascante
arquebisbe de Tarragona
president del Consell de direcció del
Centre d'Estudis Pastoral

Oferim, tot seguit, dues aportacions sobre els 25 anys del Centre d'Estudis Pastorals i de la revista *Quaderns*. L'actual bisbe auxiliar de Barcelona, Joan Carrera Planas, analitza el que han significat aquestes dues realitats i el que poden continuar significat en el futur. Mn. Manel Simó, periodista i prevere, fa un petit estudi històric de la publicació.

Bisbe Joan Carrera:

“Ni Quaderns, ni el CEP, han tingut el reconeixement i l'acollida que es mereixen...”

L'actual bisbe auxiliar, Joan Carrera Planas, va estar vinculat, des del primer moment, al naixement tant del Centre d'Estudis Pastorals, com de la revista *Quaderns*. Per això ara, en complir-se els 25 anys de vida d'ambdues realitats, hem volgut dialogar amb ell perquè ens fes una ràpida valoració del pes i del relleu de la institució i de la publicació en la realitat pastoral de les diòcesis catalanes. Les seves reflexions ens poden ser molt útils.

-Comencem per *Quaderns*.

Quin paper creu que ha representat aquesta publicació en la realitat de l'acció pastoral a casa nostra els darrers 25 anys?

-Un paper veritablement important, però jo diria, d'entrada, que no tan important com hauríem volgut els qui la vam iniciar. Nosaltres teníem davant dels ulls un model molt concret: l'empenta del catolicisme català dels anys 30, amb la revista *El Bon Pastor*. Per a nosaltres, endegar *Quaderns* era recollir el seu esperit i mostrar una alternativa per a un cristianisme de postguerra que calia tornar a revitalitzar.

Quaderns va començar amb moltes dificultats i s'ha de dir que es van anar superant i que avui és encara una reali-

tat molt viva. Globalment, la publicació ha assolit un nivell molt alt, i en alguns aspectes més alt que en les publicacions dels anys 30, però hi ha un parell de dificultats greus: mai hi ha hagut un nombre suficient de subscriptors ni de col·laboradors. Costa molt que la gent d'església escrigui i també, darrerament, que llegeixi.

En síntesi, i com a opinió molt personal, crec que *Quaderns* ha estat i és un instrument bo per a la pastoral, però que no ha tingut ni té l'acollida i el reconeixement que es mereixia i que es mereix.

D'altra part, ningú li pot negar el seu caire de portaveu de les inquietuds de cada moment, tant de l'època quan va nèixer, com de la transició política, com d'ara mateix. Ha estat sempre una antena de l'actualitat.

-Algunes de les afirmacions que acaba d'expressar podrien lligar-se amb un tema que és habitualment present en el pensament de molts: les publicacions d'Església a casa nostra no són gaire reeixides. Per què?

-Som els que som! En aquest tema es produeix un circuit una mica tancat: als països on hi ha molts lectors/receptors, hi ha mitjans de comunicació molt reeixits que milloren alhora que tenen més audiència i acceptació, mentre que on es llegeix poc, o hi ha poca audiència, els mitjans són febles.

A casa nostra, si comparem amb el que ens agradaria, sí que hi ha un dèficit, però hi ha més problema de lectors que no pas de qualitat.

Què s'ha de fer? Potenciar els mitjans d'Església i potenciar la presència de l'Església als mitjans de comunicació social.

El que sí que ens ha de preocupar és estar molt atents a l'evolució tan profunda i tan ràpida que es produeix en l'àmbit de la comunicació social. La televisió per cable, el desenvolupament de la informàtica i la veritable revolució respecte als mitjans clàssics són fets que no ens poden agafar en *off-side* si no volem quedar desmarcats un cop més...

-Estic d'acord amb tot això, però sembla que hi ha raons més de fons: l'Església sempre s'ha manifestat amb por envers els mitjans de comunicació. Més encara, el problema no podria ser la manca de llibertat d'expressió a l'Església?

-És cert que tota persona que té un projecte pretén que tot es posi al servei d'aquest projecte; i en el cas de l'Església, el nostre projecte té molts elements dogmàtics, la qual cosa encara afavoreix més les actituds defensives. Però jo diria que moltes pors es van perdent, i ens les fan perdre...D'altra

part, penso que hi ha una gran oscil·lació entre mitjans molt oficialistes i *ortodoxos* i mitjans que es volen situar en una actitud de *contestació* molt radical. Cal trobar un terreny comú, sense estripar les cartes ni els uns ni els altres...

Respecte a la llibertat d'expressió a l'Església, el tema se situa en el fet que l'Església no és com un Estat, on tots els ciutadans i ciutadanes, amb el més absolut pluralisme, tenen dret a aquesta llibertat. L'Església és un espai de lliure opció, és a dir, els qui hi som hem fet una opció lliure de ser-hi, i aquesta opció, igual que succeeix amb altres opcions (polítiques, sindicals, etc.), marca uns límits. I això no va per res en contra de l'*opinió pública* a l'Església de la qual ja va parlar Pius XIIè, tema en el qual, certament, hem de guanyar-hi molt encara.

El Centre d'Estudis Pastorals

-Passem a l'altre tema d'aquesta breu entrevista: el Centre d'Estudis Pastorals de les diòcesis catalanes.

Quina tasca pensa que ha desenvolupat aquesta entitat en la formació permanent del clergat i dels agents de la pastoral a casa nostra durant aquests 25 anys? Quina ha de ser la tasca avui?

-Evidentment, el CEP ha fet una tasca molt positiva, perquè ha ajudat al reciclatge del clergat de Catalunya i també dels laics/laiques i religiosos/religioses, encara que no tot el clergat, sobretot, vol ser reciclat... En aquest sentit, jo diria, igual que deia de *Quaders*, que el Centre mereixia i mereix més reconeixement i acollida que no pas la que ha tingut, encara que ha estat força reeixida.

D'altra part, m'agradaria també afegir que al Centre, li ha passat el que passa també als mateixos estudiosos de la pastoral, i és que no sempre resulta

fàcil afrontar la identitat mateixa de la pastoral. M'explicaré: els continguts bíblics, teològics, històrics, etc. tenen, certament, molt a veure amb la pastoral, però no són estrictament la pastoral. És a dir, jo penso en un CEP més com a taller pragmàtic d'eines i instruments de *saber fer* pastoral. En això els anglosaxons ens superen. Nosaltres som massa teòrics. I a la pastoral, o ets un geni i t'espaviles pel teu compte, o no fas més ni millor perquè no acabes de saber-ho fer. Estic convençut, per exemple, que si el servei que fa el Centre de Pastoral Litúrgica, amb els fulls de la litúrgia del diumenge, s'ampliés, des del CEP o des d'altres instàncies, amb eines de com fer una reunió o esquememes per a diversos tipus de reunions, etc. molts s'animarien més a fer més coses.

Clar que la pastoral sempre és difícil, perquè ha de viure la gran tensió entre la fidelitat al pensament cristià i l'adaptació a la societat real, i tots dos eixos es troben en ebullició continua. Fer de pont és complicat. Però això no ha de ser la gran excusa, sinó un gran incentiu. Ningú es pot considerar mai format del tot, i d'aquí la necessitat del CEP i d'altres institucions de formació. Jo no puc predicar als 64 anys com ho

feia als 25, i l'homilia, per exemple, és un punt molt important de l'acció pastoral.

Per acabar, només una darrera precisió: el problema que poden presentar tots els que donen formació pastoral és donar-la com a *definitiva*. Quan jo era jove, es feia la crítica dels pastoralistes que s'havien quedat ancorats a la preguerra; ara no m'agradaria veure persones valuosíssimes ancorades als anys 60... Això, penso que és una realitat que es dona més al món eclesial, que no pas al món polític, per exemple. Ens manca agilitat i escoltar més a la gent. I no hem de tenir por a fer una garbellada de tòpics, ni caure en el refugi de nostàlgies ideològiques...

Finalment, si se'm permet, parlant del CEP, no puc deixar de fer ressaltar la importància de la figura de Mn. Batlles, que ha fet del CEP un centre molt acollidor, amb un tarannà molt particular, i que l'ha projectat molt més enllà de Barcelona. Hi ha hagut sempre, al CEP, un escalf, molt propi de qui ha estat l'ànima durant un quart de segle. I això s'ha de dir públicament.

-Moltes gràcies, doncs, bisbe Carrera, per aquestes reflexions...

Quaderns: una publicació de pastoral, catalana, interdiocesana i crítica (1969-1994)

Repasar i sintetitzar 25 anys de la història d'una publicació resulta sempre una tasca difícil, perquè suposa, alhora, engarbellar un quart de segle de la història i de la feina d'un poble i d'unes persones concretes, en situacions

molt diferents i variables. Per això, les notes que segueixen volen ser només una aproximació al que ha estat la singladura d'aquests *Quaderns de Pastoral* que podem qualificar de catalans, interdiocesans i sempre crítics i atents als esdeveniments socials i eclesials.

MANUEL SIMÓ, prevere i periodista

Preludi històric

*"Qui sap si el naixement de **Presbyterium-Quaderns de pastoral**, tan treballament aconseguit, arriba una mica inoportunament, quan molts ja no l'esperaven...L'ambient no sembla pas massa propici a muntar projectes d'aquesta mena. Més aviat diríem que toquen a desmuntar...Però nosaltres, és a dir: els qui hem promogut la revista, els qui hi escriuen o pensen escriure-hi, els qui ens han enviat cartes d'encoratjament i, potser, alguns i tot dels qui ens miren amb poc entusiasme, tots nosaltres pensem, sobre això, dues coses. La primera, que tothom neix quan pot i no quan vol. La segona, que quan les circumstàncies esdevenen excessivament complexes no hi ha res com una mica de candor.*

No tenim, doncs, massa pretensions. No anunciem programes salvadors, ja ens dispensareu. Ens emparem, simplement, de l'hora actual, decidits, això sí, a espremer-la amb totes les nostres forces. Candorosament creiem que la intel·ligència i la reflexió són encara útils. Que entremig de tants llibres traduïts -tots ells admirables- que atapeeixen les nostres prestatgeries, unes planes escrites d'aquí estant i obertes a tothom poden fer un gran servei a la pastoral de conjunt catalana. Que si aconseguim de fer una obra -tan petita com vulgueu- ben feta, construïm en ferm. El nostre candor, en una paraula, ens fa creure vigent tot allò que vam escriure en la presentació d'aquell número de fa un parell d'anys que havia d'haver estat l'u i es va quedar en una espècie de zero precoç.

Ens adreçem a tots aquells que s'interessen per la pastoral, sacerdots i laics. Ja veieu que hem combinat gràficament títol i subtítol per tal de fer més visible la destinació àmplia de la revista. Val a dir, d'altra banda, que la nostra intenció bàsica d'arribar més directament als dos mil preveres de les nostres diòcesis més que un límit assenyala una ambició: la d'influir, més enllà de les minories inquietes de sempre, en aquell sector del qual avui depèn l'èxit d'una renovació eclesial de grans proporcions. Ja n'anirem parlant si, tal com esperem i amicalment us demanem, voleu entrar en aquest diàleg que avui, gràcies a Déu, s'inicia."

Aquestes paraules obrien -ara fa 25 anys- la primera plana del número 1 d'aquesta revista. Era el mes de juny del 1969. La publicació apareixia editada per J. Carrera Planas (actual bisbe auxiliar de Barcelona), com a empresa periodística individual, i n'era el director Josep Maria Junyent i Rafart. La publicació havia estat eximida de director periodista. Es presentava com a bimestral i el preu de la subscripció anyal era de 200 pessetes. El tiratge del número 1 va ser de 800 exemplars, costava 35 pessetes i comptava de sortida amb 457 subscriptors.

En realitat, però, la idea de fer una revista de pastoral per a totes les diòcesis catalanes havia pres cos l'any 1965 arran del Concili Vaticà II. Mn. Josep M. Tostaus ho explica així: "Es va crear una doble comissió interdiocesana: una de notables -en dèiem un <senat>- i una de més executiva, que és la que va donar

origen al Consell de redacció. Figuraven en la primera els doctors Genís Arimon (Barcelona), Ramon Espasa (Lleida), Damià Estela (Girona), Josep Torres (Solsona), Vicenç Nolla (Tarragona), Josep Mas (Urgell), Joan B. Manyà (Tortosa) i Eduard Junyent (Vic). Van ser visitats tots els bisbes per a posar-los en coneixement del projecte de publicar una col·lecció de quaderns de pastoral”.

Fruit d'aquest intent fou un primer i únic número de la col·lecció Prebyterium. Es titulava *Pastoral de quaresma*, i va ser editat per Nova Terra el mes de març de 1966. El projecte, però, no va poder prosperar a causa dels impediments legals i haurien de passar encara tres anys més abans de poder editar un altre número de *Presbyterium*, ara amb l'afegit, com a subtítol, de *Quaderns de pastoral*, i ja com a publicació periòdica. Des del número 23 (abril del 1973), i coincidint amb un canvi de disseny de la coberta, la revista passà a denominar-se definitivament, amb el corresponent permís de la Direcció General de Premsa del Ministeri d'Informació i Turisme de Madrid, *Quaderns de pastoral*. La sol·licitud del canvi justificava la supressió de la paraula *Presbyterium* per “poco publicitaria i poco actual”.

El grup promotor va donar origen al primer Consell de redacció de la publicació, format per Josep Junyent, capellà de la diòcesi de Vic, com a director; Josep M. Totosaus, com a secretari, i els Mns. Casimir Martí, Josep Bigordà, Joan Batlles, Joan Carrera i Josep Hortet, tots ells de la diòcesi de Barcelona, com a membres, alhora que es comptava amb enllaços a tots els bisbats catalans. L'administració i l'economia es confiaven a la senyora Remei Ramírez.

La redacció i administració de la publicació tenia la seva seu a Rivadeneyra 6, 3r, de Barcelona, seu alhora del Centre d'Estudis Pastorals de les diòcesis catalanes, creat a l'octubre del 1968. L'any 1983, Mn. Joan Carrera, que fins aleshores havia continuat figurant com a empresari-propietari de la revista, renuncià a tots els seus drets en favor del mateix Centre d'Estudis i la revista restà, fins avui, vinculada a l'esmentat Centre. “Faig constar -deia en un certificat Mn. Joan Carrera- que tots els drets que em poguessin correspondre com a titular de l'empresa periòdística número 48, tom 6, secció de persones naturals, foli 127, inscripció 1, per a la publicació de *Quaderns de Pastoral*, els cedeixo sense cap restricció ni condició al Centre d'Estudis Pastorals, institució domiciliada a Barcelona, carrer de Rivadeneyra 6, 3r.” Aquest escrit porta la data de 21 de març de 1983.

Al febrer del 1977 (números 46-47) es produeix a la publicació un canvi de director, ja que Mn. Junyent demana el seu relleu. Amb el corresponent permís de la Direcció General de Premsa, Mn. Josep M. Totosaus és el nou director, i ho serà fins al desembre del 1994 (número 139), data en què presenta la seva dimissió. Des del número 140 (març del 94) assumeix la direcció de la revista Mn. Francesc Pardo, nou director, alhora, del Centre d'Estudis Pastorals, des del desembre del 1993..

Pels diversos Consells de redacció han passat, així mateix, un gran nombre de responsables, entre els quals cal recordar, a més a més dels membres del primer Consell, els següents: Joan Puigbert; Silvà Claramunt, Tomàs Giró i Josep Maria Riera, procedents de la revista *Sentit*, que editaven els homes d'Acció Catòlica de

Barcelona i, sobretot, Joan Batlles, Lluís Bonet, Jaume Duch, Josep Maria Fisa, Mateu Tarrats, Josep Hortet i Josep Torrella (mort l'agost del 1992), de Barcelona; Salvador Bardulet (Vic), Jesús Hugueta (Solsona) i Joaquim Pla (Girona), que van formar el Consell durant 10 anys (1984-1994).

Els corresponents de les diferents diòcesis catalanes, i també de les Illes i del País valencià, han estat nombrosos, sempre fidels en reflectir els esdeveniments i la vida pastoral dels corresponents bisbats.

Un volum de 12.320 pàgines

Els 141 números de la publicació que han vist fins al present la llum pública formen un dens volum de 12.320 pàgines que constitueixen una veritable història de l'acció pastoral als països catalans. No hi ha cap àmbit de la tasca evangelitzadora de l'Església que no hagi tingut el seu ressò a les pàgines de *Quaderns*, al fil dels diferents moments socials, eclesials, polítics i culturals dels darrers 25 anys (1969-1994).

I aprofitant les diferents efemèrides de la revista, *Quaderns* ha procurat, en diferents ocasions, repassar la seva raó de ser i la fidelitat als seus orígens.

Així, per exemple, després dels primers cinquanta números, al número 52, de febrer del 1978, l'arquebisbe de Tarragona, Josep Pont i Gol, feia aquestes consideracions:

"Quaderns de Pastoral ha assolit els seus cinquanta números. És una quantitat d'aquelles que en diem <números rodons>; i quan una cosa que dura arriba a comptar un número rodó, hom en fa una commemoració especial. Normalment, si es fa ben feta, es concreta a mirar enrera per revisar i a obrir camí endavant per programar.

Quaderns ha fet la seva commemoració del mig centenar, i jo diria que ha tingut el propòsit de fer-la ben feta. Esguarda endarrera per revisar, i també cap endavant per programar. La revista s'ha dit de si mateixa que els números fins als 50 <ja són història>, i que <del número 51 en endavant són tasca>.

Jo hi afegiria que la història va ser tasca i la tasca serà història en una continuïtat de tasca ininterrompuda.

En conseqüència, jo diria que, si bé en el nostre fer d'Església hem de girar full moltes vegades, no hem d'oblidar que girem fulls d'un mateix llibre. És a dir, que és perillós creure's que ara comencem un llibre nou, i potser encara ho és més creure's que allò que tenim és un llibre de només un full. De Messies, capaç de començar el Llibre de la vida de Salvació, només n'hi ha hagut un. I un llibre de Salvació que ignora aquells que necessiten ser salvats és un absurd. El messianisme és una vanitat incoherent, i l'espiritualisme immòbil és un infantilisme estèril. La veritat, ens la dóna l'Escriptura: <Crist és d'ahir i d'avui i de sempre>. És el mateix, però és propi i adequat per a cada dia.

Es podrà jutjar, i és bo de fer-ho tot fent revisió cara endarrera, si els cinquanta números de Quaderns han pecat de messianisme o d'espiritualisme immòbil. Jo pensaria que normalment no han pecat d'això darrer, la qual cosa no vol dir que forçosament ho hagin hagut de fer d'allò primer. Potser es pot dir que han estat reflex i com cronistòria dels corrents que durant aquests vuit anys han dominat més i han intentat girar el full del llibre, i potser no tant, sinó molt menys, dels qui volen llegir sempre el mateix full.

Altament hem de confessar que la darrera dècada eclesial ha estat somoguda per moltes i diferents ventades amb capacitat de fer creure que els fulls havien de girar sense parar, l'un darrera l'altre. Sigui dit això en descàrrec d'algunes acusacions que la revisió cara endarrera pogués fer al fons i al llenguatge del cinquanta números publicats.

Tot això, però, ja és història. Acceptem-ne humilment els ensenyaments, puix sempre és <mestra de la vida>.

Mirem cap endavant, on Quaderns són tasca. Certament hem girat full i la tasca de Quaderns, com la de tota la comunitat eclesial, és escriure-hi la versió adequada de l'evangeli de sempre.

Quaderns n'ha de ser un eficaç instrument. Ha d'ajudar a la recerca de camins per encertar aquesta adequació. Ho ha de fer amb un capteniment d'acolliment generós i d'intel·ligent eficàcia.

Sembla que el marc serà <més discret i de menys protagonisme> que el de vuit anys enrera. Tant de bo vagi esdevenint aquell que convé a una Església potser més pobra, però més lliure i <més present en les angoixes i en les esperances del homes>. Aquests pressentiments i propòsits d'ésser-hi fidels Quaderns ja els entreveu quan, mirant cap endavant, hi entrelluca el futur programa...

...Desitjo que Quaderns i el Centre d'Estudis Pastoral, organisme, aquest, de la nostra Conferència episcopal, que li dóna acolliment i escalf, hi puguin ocupar el lloc de servei que els correspon..."

La citació ha estat una mica llarga, però valia la pena, perquè la reflexió que conté es podria fer ara mateix fil per randa.

I el repàs autocrític torna a repetir-se amb ocasió del número 100, nou anys més tard, al març del 1987.

En un editorial sense signar es feien, entre altres, aquestes consideracions:

... "Arribar on hem arribat ha estat prou treballós: tots aquells que fan publicacions periòdiques en tenen experiència. En el nostre cas, a més, voler reflectir la realitat pastoral de Catalunya ha comportat multiplicar el nombre de col·laboracions provinents de persones que no es dediquen precisament a escriure i que, sovint, ha calgut corregir amb detall. Però la feina i el cansament de revisar originals, galerades i paginades han deixat pas, cada vegada, a la satisfacció de rebre els paquets de la impremta -la impremta Galobart, de Santa Eulàlia de Ronçana-, encara amb aquella olor característica de tinta tot just acabada de posar sobre el paper.

Cent números cobreixen uns anys que han portat molts canvis. Vam començar havent de dipositar dotze exemplars de cada número a l'oficina corresponent del <Ministerio> i d'esperar amb l'ai al cor un nombre obligat d'hores abans de dur el paquet a correus, perquè l'autoritat tingués temps de procedir a la lectura prèvia i donar ordre de segrestament, si així li abellia. Dues vegades va ser el cas per a nosaltres, per bé que sortosament els subscriptors ja havien rebut la revista. Però ens van segrestar -trista paraula- tots els exemplars que guardàvem del número 8 (octubre de 1970) i -ja escarmentats- només els que els vam donar del número 18 (juny de 1972). Els segrestaments van anar acompanyats de diligències, de requeriments i de multes, que vam haver de fer efectives. I van fer que, durant una temporada llarga, tinguéssim el dipòsit fora dels locals del Centre, no fos cas que ens el pesquessin.

Aquesta és història passada: les pors s'han acabat i podem actuar amb més tranquil·litat, perquè aquella espasa de Damocles ha desaparegut. En resta, però, una altra: l'augment sempre creixent dels costos, que no es veu compensat pel nombre de subscriptors, que es manté estancat.

Des de la perspectiva d'avui ens plau de mirar enrera i comprovar com aquestes planes han recollit divuit anys de treball pastoral a Catalunya. Per això ens reafirmem en la nostra voluntat que mai no ha canviat: fer una revista que pensi en Catalunya com a unitat nacional i en la nostra Església com a Església d'un poble, per damunt de circumscripcions diocesanes; recollir els problemes que tenim plantejats i les experiències que duem a terme; afavorir una renovació en la línia de fidelitat al país i al que va significar - ara fa vint-i cinc anys- el concili Vaticà II..."

També aquesta citació ha estat llarga, però, a més d'afegir noves dades ja històriques, hom pensa que reflecteix el que cal dir en aquesta efemèride dels 25 anys de publicació de *Quaderns*.

Catalana, interdiocesana i crítica

Arran de tot el que ja s'ha dit, i a manera de síntesi, es pot afirmar que aquesta revista ha estat - i així hem titulat aquestes notes- una *revista de pastoral, catalana, interdiocesana i crítica i sempre atenta a la realitat social i eclesial dels diferents moments d'una llarga i laboriosa etapa de 25 anys*.

De pastoral, perquè ha estat sempre l'acció pastoral i evangelitzadora de l'Església, la seva màxima preocupació. Amb més o menys encert, els continguts sempre han estat reflexions, eines, experiències o crítiques envers l'extens àmbit de la pastoral en els seus múltiples vessants: des dels mateixos agents, fins a les dificultats i vicissituds que l'acció comporta.

Catalana, no només per la seva total expressió i redacció en la nostra llengua, sinó, sobretot, per mirar sempre a la realitat social i eclesial que es viu a Catalunya i, per extensió, al conjunt de territoris de parla i pensament català.

Interdiocesana, perquè mai s'ha quedat en l'amanerat *centralisme barceloní*, sinó que ha volgut reflectir la vida i la paraula de totes les diòcesis catalanes, tal com es pot veure en l'àmplia llista de col·laboradors dels diferents indrets.

I crítica i sempre atenta a la realitat social i eclesial, de manera que la col·lecció de *Quaderns* constitueix una veritable història de l'Església a Catalunya durant un quart de segle, i algú haurà de tenir cura algun dia de fer un estudi pormenoritzat i exhaustiu dels seus continguts -manca encara un índex complet i una contextualització dels articles i cròniques- de manera que pugui ser útil als estudiosos i sobretot als qui ens toca viure el moment present. Una revista crítica perquè mai s'ha amagat d'expressar amb llibertat els punts de vista més punyents envers els fets i els posicionaments, sobretot en els moments de la dictadura i la transició política.

Tant de bo, per tant, que *Quaderns* continuï fent a l'Església de Catalunya, i en definitiva a l'Església sense fronteres, el mateix servei que, amb l'empenta i l'esforç de tantes persones, ha fet fins ara.

L'ACTUALITAT

UNA ESGLÉSIA ACOLLIDORA EN TEMPS D'AL·LÈRGIES

ANTONI DEULOFEU, prevere de Barcelona

Els dies 19 i 26 de maig i 2 de juny passats, van tenir lloc al Centre d'Estudis Pastorals tres sessions vespertines de reflexió sobre el suggeridor tema d'*Una Església acollidora en temps d'al·lèrgies*, dirigides per Antoni Deulofeu. Partint del fet que hi ha en aquests moments una queixa generalitzada de situacions de crispació i al·lèrgia envers l'Església i que a la mateixa Església hi ha malestar, creiem útil donar a conèixer aquesta reflexió a un públic més ampli que els participants a les sessions.

Què entenc per al·lèrgia

Donat que valoro el judici crític com una expressió responsable de la nostra llibertat, m'atreveixo a parlar de les *al·lèrgies* com d'aquelles imadures susceptibilitats que en nom de la crítica noble amaguen, de manera conscient o inconscient, un conflicte personal: deficiències en l'autoconeixement, imaduresa personal i/o deficiències en la comunicació interpersonal. Si més no, així ho he pogut constatar jo mateix en les pròpies al·lèrgies viscudes.

La tensió, la inflamació del caràcter que comporta una al·lèrgia és de caire malaltís. Posaré uns exemples, amb to desenfadat, per ajudar la comprensió:

entrar, per exemple, en una església al principi d'una cerimònia i sentir ofec o un cert nerviosisme i haver de sortir tot seguit a fer una cigarreta de llarga durada, que doni temps que l'infant rebi la primera comunió, que els nuvis confirmen la seva fidelitat amorosa, o que el difunt rebi les oracions responso-rials... O bé el malestar tens, sortit de polleguera, que es produeix en un ambient amical o familiar quan un membre del grup parla càndidament de la providència, de la resignació, dels miracles o de l'obediència al Papa...

Parlo, com veieu, d'al·lèrgies provocades pel complex catòlic (complex que afecta els que se'n senten, els que no se'n senten i els que no se'n volen sentir...), però hi ha també altres al·lèr-

gies més internes, és a dir, entre les mateixes famílies de l'Església: inflamacions de caràcter provocades pels tics pietosos, sectaris i ideològics d'uns i d'altres...

No està, però, la qüestió en entretenir-se massa en la descripció de les diferents al·lèrgies, i cal anar més al fons del problema: el problema de les al·lèrgies és que neixen en l'esfera de la immaduresa. Les reaccions sorgeixen davant un suposat greuge, però resulta que aquesta no és la causa del malestar. El vertader problema neix d'un conflicte més fonamental, el qual, per cultura, per costum eclesial, o per una mala interpretació de l'obediència o de la prudència, ha restat reprimat. I tot allò que comptes d'estar assumit des de la llibertat responsable, resta oprimat, un dia o altre surt amb notable virulència.

Feta la descripció del conflicte, voldria estructurar aquestes sessions amb les següents precisions i aportacions:

1. Quan parlo d'al·lèrgies no devaluo ni molt menys el coneixement crític, sinó que tan sols parlo de la patologia que a voltes comporta el criticisme. Per això utilitzo la paraula *al·lèrgia* com una analogia del que la ciència mèdica entén estrictament per al·lèrgia: reacció impulsiva del sistema immunològic envers un antígen.

2. En la segona sessió serà important fer una valoració positiva del coneixement crític, per no caure en la gran equivocació d'afirmar que tota crítica és el subjektivisme patològic d'una al·lèrgia.

3. Finalment, donada l'existència de les al·lèrgies, proposo una petita pauta pastoral en la vida parroquial: esdevenir comunitat parroquial, entesa com a comunitat de deixebles (grup reduït i compromès dels agents de pastoral)

que seran l'eix vertebrador de la diàconia de l'acollida, perquè el que cal és fonamentalment acollir un poble amb ànima religiosa, al qual li costa molt fer el pas al cristianisme, té un llenguatge cultural molt diferent al nostre, i es veu molt influenciat per uns *aprioris* marcats pel *complex catòlic* que li provoca força al·lèrgies envers la vida eclesial.

Tot seguint Zubiri entenc que conèixer no és formalment jutjar. Evidentment que el coneixement porta naturalment judicis, però no tot judici és coneixement: tan sols ho serà quan el coneixement sigui judici de realitat profunda. Per això, des de la inseguretat dels meus límits teològics, intentaré descriure un itinerari creïble del perquè l'Església és creïble en aquesta hora del pensament dèbil (caiguda de la metafísica i de la modernitat), sense caure en el criticisme ni en l'escepticisme (terrenys, aquests, que abonen la patologia de les al·lèrgies...)

La cultura de la distracció i de la dispersió

S'ha dit que la nostra (la del món occidental) és una cultura *del gran buit*. Josep Maria Rovira Belloso caracteritza aquesta cultura de la gran buidor pel seu neoindividualisme ferotge, per una revolució tecnològica enlluernadora i una permissivitat ètica que contrasta amb un legalisme minuciós. En definitiva, com una cultura que tendeix "*a crear un buit de valors orientats en sentit transcendent*".

El diagnòstic em sembla plenament encertat. La dificultat rau a determinar les causes d'aquesta situació.

Seguint Neil Postman (teòric nord-americà del món de la comunicació), hauríem d'anar a buscar les raons en el canvi de les formes de coneixement que ha produït la difusió generalitzada

dels mitjans de comunicació audiovisuals. Crec que val la pena de fer un resum de les tesis d'aquest autor perquè han de contribuir decisivament a explicar la realitat dels nostres dies. El que ens diu Postman (i també molts altres epistemòlegs) és: *"a mesura que una cultura es desplaça de l'oralitat a l'escriptura, a la impremta, a la televisió, les seves idees sobre la veritat es desplacen amb ella"*.

El canvi que ens afecta és el següent: des del segle XVIII (amb la difusió del llibre imprès) i fins a mitjans del segle XIX (amb la irrupció del telègraf i la fotografia, dos invents que combinats havien de produir la televisió), la nostra relació amb el món s'havia basat en un tipus de coneixement fonamentat en la lògica discursiva. El medi d'aprenentatge bàsic havia estat el llibre, i el llibre exigia del lector (o de l'oidor, o de l'alumne) esforç físic, concentració mental, entendre la realitat com un discurs que es va desenvolupant d'acord amb unes normes lògiques (hi ha un abans i un després, unes causes i unes conseqüències, etc.), navegar pel món de les abstraccions, distingir l'actitud de l'autor envers el tema i el lector (per exemple, si està parlant de manera irònica, retardar l'assoliment del plaer (que en un llibre mai no és immediat; no sabem qui és el culpable, posem per cas, fins a l'última pàgina), i encara altres coses. El fet de llegir... *"encoratja la racionalitat, i el caràcter seqüencial i proporcional de la paraula escrita afavoreix el que Walter Ong anomena el tractament analític del coneixement."*

Això, però, és el passat, i ho és no només perquè la gent (sobretot la gent jove) no llegeixi (qualsevol professor universitari constata que els nivells de lectura dels joves en el tram superior de l'educació són sota mínims), sinó perquè la nostra manera d'entendre (de conèixer) la realitat ha canviat: ara està profundament influïda pels mitjans au-

diovisuals, sobretot (diguem-ho clarament) per la televisió, que influeix sobre tots els altres mitjans de coneixement (els diaris, la ràdio i els llibres inclosos). La supremacia de la televisió com a mitjà de comunicació i d'educació és reconegut avui per tothom. Però aquí hi ha l'important: no hi ha missatge sense mitjà, i el mitjà determina, condiona i informa totalment el missatge. No és que abans el missatge fos imprès i ara televisat. El canvi de mitjà implica un canvi de missatge. De aquí la coneguda afirmació de Mac Luhan: *"el mitjà és el missatge"*.

La realitat a la que nosaltres accedim i que vivim a través de la televisió és sobretot abundant, discontinua, descontextualitzada, sense valor precís. Al llarg del dia, rebem una gran quantitat d'informació, tota molt breu: des d'un anunci (20 segons) a una notícia (1 minut), a un programa de cuina (5 minuts), dos reportatges (30 minuts), una telesèrie (45 minuts) o una pel·lícula (90 minuts). I la rebem tota seguida (i molts cops barrejada), fora del seu context i sense que sapiguem ben bé quin valor cal atribuir a cada unitat: anuncis, avanç de programació, concurs, telenotícies primera part, anuncia, telenotícies segona part, el temps, anuncis, programa de cuina, anuncis, concurs...

Vet aquí l'origen de la dispersió mental dels nostres dies, i la poca capacitat de concentració: una sobreabundància d'informació, descontextualitzada, fàcilment adquirida i, al damunt, divertida i distreta...

Tot això significa un canvi en la percepció de la realitat que implica un canvi en el concepte de veritat. I aquest fet, evidentment, repercuteix en qualsevol plantejament teològic, i encara més si es tracta de teologia fonamental. Perquè el tema de fons és: com anunciar l'evangelí de Jesús, que és Paraula proclamada, als homes i dones dels nostres dies que viuen en el món de la dispersió de les imatges, de la indiferència de

valors, de la sensació fàcil i immediata? Com anunciar la bona nova als pobres, als que ploren, als desvalguts, als pecadors, als oprimits, si ara la immensa majoria de la població vol viure en un *món feliç*, per fer servir l'expressió profètica d'Aldous Husley)?

Arriben, amb tot, les persones a estimar la seva opressió, a adorar les tecnologies que anul·len les seves capacitats per pensar? Tots hem lluitat fins ara contra el segrest de la informació, però per pensar? Tots hem lluitat fins ara, però què fer si vivim en un mar d'informació que ens redueix a la passivitat i a l'egoisme? Fins ara hem lluitat contra aquells que amagaven la veritat que n'impedien l'accés, però que fer si la veritat s'ofega en un mar d'irrellevància? Fins ara hem volgut alliberar la cultura, però que fer quan hem esdevingut una cultura trivial, preocupada per ximpleries? Les dictadures cruels han controlat la població mitjançant la por i el dolor; ara el nostre sistema ens controla mitjançant el plaer...

La caracterització de la societat que hem fet, no té la pretensió d'haver-ho dit tot sobre el moment actual. Només ha volgut posar en relleu un aspecte bàsic (com coneixem; quin concepte tenim de la veritat) que afecta essencialment el món de l'educació.

El lloc de trobada entre la raó i l'esperança

Després de tot el que s'ha dit, veiem que encara no hem resolt el problema de la intel·ligibilitat de la fe enfront la modernitat, i ens neix un nou conflicte amb la postmodernitat, que ens porta el problema del problema: com enfrontar, doncs, la qüestió de la intel·ligibilitat de la fe i la seva credibilitat, quan el logos dominant és defineix per la indefinició i l'opció fonamental és defugir

la pregunta, ja que la vida marcada pel misteri caòtic no reclama la pregunta pel sentit, sinó l'energia per ser viscuda? Viure per viure és l'única manera d'estar bé amb la vida: "*tómala sin más, como viene, viene, que la vida tiene la verdad y la razón*" (Toquinho, *El viajero del sueño*).

El doble repte és fascinant, i molt més en aquesta hora d'escepticisme per un costat (raó sense esperança) i fonamentalisme per l'altre cantó (esperança sense raó).

I tot em porta a pensar que precisament la teologia pot ésser el *locus* dialogal entre la raó i l'esperança.

Des d'aquesta intuïció, prenc el treball de Laurelle tot seguint el seu itinerari de credibilitat i trobant precisament en la descripció dels enigmes, de les paradoxes i de les tensions la comprensió interna del que és l'Església i els seus motius de credibilitat.

Presentant la vida real de l'Església amb les seves paradoxes i tensions, evidenciem que la realitat Església transcendeix el que la sociologia pot esbrinar (el *tingladet* dels cristians en la història, llurs misèries i llums...)

Just aquí, jo, personalment, presentaria les notes de l'Església: apostolicitat, unitat, santedat i catolicitat com a paradigmes (prenent el terme paradigma filosòficament, com ho ha fet recentment Khun per explicar el món de les revolucions científiques, i teològicament, com ho fa la *via notarum* recuperada per Hans Kung en el seu llibre *La Iglesia*).

El terme paradigma pot donar molt de si, ja que etimològicament es tracta de *l'exemple, la mostra, el patró, el model, la còpia*... Platònicament també és aprofitable com *allò exemplar*, fins i tot en el sentit platònic de *model etern, invariable, del qual participen les coses sensibles*.

En el sentit de Khun, el paradigma seria:

-el patró que en ell i sols en ell es van acumulant els coneixements;

-el que no es troba dintre del corresponent paradigma és rebutjat;

-els conceptes i les teories es reajusten, però el paradigma es manté;

-quan les anomalies són excessives, es comença a posar en dubte la validesa del paradigma. Aleshores esdevé un canvi d'aquest.

Seguint aquesta comprensió del terme i utilitzant-lo en la comprensió de la *via notarum*, podríem dir:

tot seguint la gènesi del símbol de la fe, apareixen les quatre notes de l'Església com a patrimoni ecumènic (cal no apropiarse de la nota *catolicitat*, i dins de la divisió dels cristians, parlar del *catolicisme romà* i no de *catolicisme en exclusiva*).

D'aquesta manera afirmo que el paradigma de les notes de l'Església és la columna vertebral de la seva identitat, assenyalant el seu misteri com a signe de salvació i el seu nord com a exigència de la que se sent, entén i afirma *poble de Déu*.

El paradigma orienta la direcció de l'altre gran criteri d'autenticitat assenyalat amb força pel Concili Vaticà II: el testimoni. (I aquí voldria dir que en aquest temps de post-modernitat la biografia del testimoni és un nivell d'intel·ligibilitat assequible en hores de *pensament dèbil*).

El paradigma també pot ser entès com a *utopia* (esperança raonada; esperança pel seu nivell d'improptu utòpica, i raonada per la seva pervivència en la vida teològica i pastoral de l'Església que ens porta a desxifrar el que hauria de ser i el que no està essent, i el que arriba a ser). En aquest nivell, el paradigma convoca l'esperança futura des del si de la seva tradició.

Per a mi, tot això és vacuna enfront de les utopies ideològiques del raciona-

lisme que, inquiet davant la dialèctica utopia-realitat, comença amb la sospita i acaba amb el possibilisme que dissolt i desintegra tota idea en el pragmatisme...

Resumint, puc dir que si les paradoxes i les tensions de l'Església reclamen una explicació necessària que va més enllà del que pot oferir la lògica sociològica, les notes de l'Església recullen els atributs-models, font d'identitat del que som i interpel·lació constant del que hauríem de ser. Per tant, són font d'identitat de tot moviment de renovació, de revisió.

El paradigma de les notes, en part viscudes, en part adulterades, presents i velades en la vida de l'Església, però que assenyalen la realitat misteriosa (inaccessible del tot, però palpable en els enigmes personals i en els testimonis personals i comunitaris que provoca) és la plaça comuna de tot itinerari teològic de credibilitat.

La pastoral de l'acolliment

Ara, per acabar, després d'haver insinuat les al·lèrgies que donen notable malestar i que responen a un problema més de fons, i després d'haver mostrat una Església com a signe de salvació, notablement creïble des del judici profund de la seva realitat, voldria dibuixar només una breus notes pràctiques sobre la pastoral de l'acolliment a realitzar a l'Església.

Per fer-ho, em serviré del *sermó de la muntanya*.

Crist en el lloc de la comunicació íntima amb el Pare (la muntanya-oració), molt a prop de la comunitat íntima (apòstols-deixebles), primer proclama la misericòrdia envers els que més pateixen, al mateix temps que en les benaurances hi ha les notes exigents envers la conversió d'aquell que vol ésser deixeble del Crist. I així, rellegeix el

decàleg amb la doble clau del seu magisteri: molt exigent amb els seus pocs deixebles i molt misericordiós envers un poble immens que camina perdut sense pastor...

Des d'aquesta imatge veig la parròquia com el lloc del testimoni exigent, del grup petit que camina seriosament envers la conversió, testimoni que mira i treballa amb especial misericòrdia envers els que més pateixen, tenint en

compte que molts d'aquests benaurats ens aniran al davant envers el Regne de Déu, i amb un cor molt misericordiós i comprensiu envers la multitud del poble sense pastor. I des d'aquesta diàconia de l'acollida ens tocarà celebrar la sacramentalització de molts, sentint-nos sostinguts per la intimitat en Crist i la comunitat dels que treballen exigentment vers la conversió dels que volen esdevenir deixebles.

PROFETISME I VIDA CRISTIANA

HILARI RAGUER

- **Amb *Profetisme i vida cristiana*, el Centre d'Estudis Pastoral de les diòcesis catalanes inaugura una col·lecció de *materials de formació* per fer arribar a un públic més ampli alguns temes de formació pastoral que s'experimenten a les aules del Centre.**
- ***Profetisme i vida cristiana* és un petit llibre que no pretén només guiar, sinó esperonar l'estudi del profetisme i de la seva importància per als cristians. Tot aprofitant l'exegesi bíblica, l'autor ens fa veure l'actualitat i vigència dels profetes, estudia el profetisme tal com apareix a l'Antic i al Nou Testament i aplica a la vida cristiana dels nostres temps tot allò que ens han ensenyat els profetes.**
- **El P. Hilari Raguer, monjo de Montserrat, membre de l'Associació Bíblica de Catalunya, té la dèria de fer sortir la Bíblia de les aules de les facultats de teologia i posar-la a l'abast de les comunitats i de les persones creients.**

El llibre es pot adquirir al CENTRE D'ESTUDIS PASTORALS
Rivadeneyra, 6, 3r.

08002 Barcelona. Telèfon 317 48 58

També es pot demanar per rebre'l per correu.

Preu: 400 ptes. exemplar (més despeses de segells, en cas de comanda)

LES MISSIONS POPULARS EVANGELITZADORES

Com a mostra d'una eina vàlida d'evangelització popular, hem demanat a dos missioners claretians, Josep M. Alentà i Màxim Muñoz, una exposició avaluadora de les Missions realitzades recentment als 12 pobles rurals que formen l'arxiprestat de Les Garrigues (Lleida) i a la parròquia de Sant Pere Apòstol de Ciutat Cooperativa-Molí Nou, un barri de Sant Boi de Llobregat. Llurs cròniques ens apropen una experiència que continua donant fruits.

MISSIÓ POPULAR A LES GARRIGUES

JOSEP M. ALENTÀ, claretia

En aquesta mateixa revista fa un temps que vam informar d'una Missió Popular Renovada que havíem dut a terme a la Parròquia de Sant Joan Baptista de Montgat del 16 al 29 de març de 1992 (número 131 de *Quaderns*, pàgs. 58-66). Es tractava d'una nova experiència evangelitzadora que els missioners claretians de Catalunya estem recuperant i que veiem molt necessària a casa nostra ara que parlem tant de buscar noves formes d'evangelització.

Fa tot just uns mesos, del 6 al 20 de març, aquesta mateixa experiència, la vam fer a la Parròquia de Sant Pere Apòstol de la Ciutat Cooperativa de Sant Boi de Llobregat (veieu el proper article d'aquesta mateixa revista).

Ara, aquí us volem relatar una altra

d'aquestes Missions evangelitzadores (aquest nom ens sembla més adequat) realitzada, però, en un context molt diferent: els 12 pobles rurals que formen l'arxiprestat de Les Garrigues, a la diòcesi de Lleida. Ja no eren parròquies com les altres, portades per nosaltres, claretians; tampoc la panoràmica de barriades amb gran o petits blocs de pisos era la mateixa; ni tan sol es tractava de fer un treball evangelitzador en barriades de gent catalana de tota la vida al costat de gent de parla castellana vinguda d'altres indrets de la península, amb la seva cultura i les seves tradicions. Ara es tractava de pobles rurals petits (el més gran no arriba als 1.100 habitants), totalment de parla i tradicions catalanes, portats pastoralment per sacerdots diocesans, cadascun dels

quals atén dos i fins i tot tres parròquies.

Tanmateix, i tot esperant una anàlisi més aprofundida (quan s'escriuen aquestes reflexions encara s'ha d'acabar la tercera tanda de pobles), podem dir que aquesta experiència ha valgut la pena, força gent n'ha sortit entusiasmada i sobretot s'han posat les bases per encarar el futur pastoral d'aquests pobles.

Què és una Missió evangelitzadora

Però ben bé, en què ha consistit aquesta Missió evangelitzadora en tot un arxiprestat rural d'un dels nostres bisbats? Com va sorgir la idea? Quines han estat les seves etapes principals? A nivell organitzatiu acostumem a dividir aquesta acció evangelitzadora en tres etapes: *pre-missió* (temps de preparació molt important); *missió* (dues setmanes intenses d'evangelització) i finalment la *post-missió* (la continuïtat de tot l'engrescament missional). Aniré resseguint les diferents etapes com a organitzador que n'he estat juntament amb el P.Josep Vilarrubias.

Pre-missió.

La Missió: una inversió per al futur de la parròquia

La idea de dur a terme una missió evangelitzadora a Les Garrigues ens fou proposada pels mateixos mossens de l'arxiprestat. Nosaltres, com a claretians, la vam acceptar de seguida, i més quan d'aquest arxiprestat en són fills els tres missioners claretians del bisbat de Lleida màrtirs a Barbastre durant l'any 1936, beatificats per Joan Pau II al Vaticà el 25 d'octubre de 1992.

Per tal que la Missió sintonitzés ben bé amb els plans pastorals de la zona, vam tenir la primera trobada formal amb el Delegat de Pastoral del bisbat de Lleida el primer de febrer del 1993.

Just una setmana després, el dia 8, ens trobàvem amb els 6 mossens que tenen cura dels dotze pobles de l'arxiprestat. En aquesta primera trobada, els vam informar detalladament del que és una missió evangelitzadora, del que suposa, dels passos que cal fer, dels objectius que té i, sobretot, del paper important dels laics en tot el procés (una de les grans novetats d'aquesta forma d'evangelització). És per això que aquell mateix mes, el diumenge 28, vam tenir la primera trobada amb un grup de laics (catequistes, agents pastorals dels diferents pobles). I amb ells vam tenir també una nova sessió informativa de tot el procés. Una veu significativa es va destacar al final de l'explicació: *és el que estàvem esperant. Què hi havia darrera d'aquelles paraules? Probablement, com diria una senyora gran més endavant "fa temps que en aquests pobles no hem tingut una predicació extraordinària de la Paraula de Déu..."*. De fet, feia més de quaranta anys que no s'havien predicat missions populars en la major part d'aquests pobles.

El repte s'havia llançat. La preparació podia començar. Però s'havien d'assegurar els passos. Amb els mossens i un grup de laics hem estat més d'un any preparant les setmanes intenses de Missió i preveient sobretot la post-missió. Perquè no es tracta simplement de fer unes setmanes de predicació extraordinària. La Missió evangelitzadora vol assegurar una continuïtat pastoral adient. No vol ser simplement un foc d'encenalls. Com deia un dels mossens: *"la Missió és una inversió per al futur de la parròquia"*.

Objectius de la Missió

Diguem ja des d'ara que aquesta forma d'evangelització pretén tres objectius globals (que després cada parròquia ha de concretar):

-la formació de la fe: bàsicament per

mitjà de les Assemblees Familiars Cristianes

-la celebració de la fe: per mitjà d'una litúrgia ben preparada, viva i festiva

-el compromís de la fe: un testimoni concret per a un món concret.

Així, doncs, durant les setmanes intenses d'evangelització s'han d'articular aquests tres grans blocs. Un cop la persona conegui mínimament la fe (formació) i aprengui a celebrar-la comunitàriament i festiva (celebració) hem de possibilitar que pugui donar-ne testimoni (compromisos) en la vida de cada dia. Bàsicament a la formació se li dona un lloc més prioritari durant la primera setmana, i es deixen per a la segona la celebració (mitjançant els Pregons de l'evangeli) i sobretot els compromisos.

Les Assemblees Familiars a les cases

Durant la primera setmana, doncs, es tracta d'organitzar unes reunions (Assemblees) a les cases particulars on la gent (tot tipus de gent) pugui trobar-se i enraonar obertament de temes religiosos que tenen una incidència remarcable en la vida de cada dia. Fixem-nos bé que es recomana que aquestes reunions es facin a les cases. Aquesta era la nostra insistència des de bon començament, cada vegada que en diferents ocasions havíem de presentar la Missió en grups petits de laics o en les celebracions dominicals a la parròquia. I la resposta en tots els pobles i en la major part de les persones, era sempre la mateixa: *"això no pot ser, les Assemblees s'han de fer a la casa de tots, és a dir, a la parròquia"*. I si haguéssim de canviar aquesta estratègia -ens preguntàvem-aquí a Catalunya? De fet, aquesta dificultat també ens la van posar un grup d'arxiprestos d'un altre bisbat quan els vam presentar la Mis-

sió: *"la gent de casa nostra no té aquest tarannà; aquest procediment en llocs rurals on tothom es coneix tant no pot resultar"*. Realment el deixar la casa seria una dificultat insalvable?

Paper important del laic, animador i membre de la Comissió central

Però n'hi havia una altra de dificultat que no vam amagar des del començament: les persones que havien de portar, *animar*, aquelles reunions havien de ser laics, gent de la mateixa parròquia i no pas nosaltres, els missioners o el mossèn. Volíem que la gent arribés a tenir l'experiència d'aquella senyora de Montgat que després d'unes quantes Assemblees havia descobert que *es pot parlar de Déu també fora de l'Església i a més a més per un laic*. No n'hi va haver prou amb una sola reunió per explicar aquesta nova dinàmica evangelitzadora. Gairebé cada mes ens vam anar fent presents en la reunió habitual de mossens i en dues reunions més amb el grup de laics vam enllestir el que anomenem la *Comissió central*, formada pel mossèn i dos laics de cada poble, amb els quals coordinaríem totes les tasques de la pre-missió i projectaríem les Setmanes centrals de la Missió.

Fase organitzativa interna

Mentrestant, fins l'estiu del 1993, vam anar organitzant aquesta etapa de pre-missió en diferents fronts. Els missioners ens anàvem ambientant en la realitat concreta d'aquests pobles i la seva gent (un estudi sociològic força recent i complet ens va ajudar molt). Els mossens van preparar una primera carta que es va distribuir a tots els habitants dels pobles informant-los de la Missió; van enllestir la pregària oficial de la Missió que s'aniria resant cada diumenge i que es va enviar a totes les

comunitats religioses del bisbat; vam preparar unes celebracions als pobles dels Beats Màrtirs al final de les quals l'arxiprest va fer solemnement el pregó inicial de la Missió. Amb la *Comissió central* vam anar preveient el calendari concret de les Setmanes centrals, vam triar un eslògan significatiu: *Jesucrist, parla a les Garrigues!* i ens vam anar preparant espiritualment per a la Missió: els laics havien d'anar assumint a poc a poc el seu paper imprescindible dins la Missió.

Totes les altres activitats que es preparaven a nivell arxiprestal tenien el *color de la Missió*, que ja estàvem vivint: final de catequesi amb els infants (19 de juny); anada en peregrinació a Montserrat (24 de juny); trobada anual de laics (27 de juny) per informar més amplament de la Missió i treballar els temes del Concili de la Tarraconense, amb la insistència tan gran amb els temes de l'evangelització, els laics, els *allunyats...*; fins i tot dues Pasqües juvenils a nivell arxiprestal (10 de març de 1993 i 2 d'abril de 1994).

Fase informativa externa: les visites a les cases

Després del parèntesi de l'estiu, les activitats es reprenien amb el nou curs amb nova empenta. Teníem davant una gran tasca: havíem de *fer saber personalment a tothom* que estàvem preparant una Missió evangelitzadora. Ja s'havia enviat una carta del rector, però no n'hi havia prou. Cadascú, personalment. Lliurement, ha de tenir l'opció de poder col·laborar a la Missió. Aquesta és la pretensió (la gran pretensió) que tenim en aquest nou tipus d'evangelització: que el missatge arribi a *tots* els habitants de la parròquia, també a aquells que anomenem *allunyats*. Per això truquem a cada porta. Per això volem parlar, respectuosament, amb cadascú perquè, un cop informat, lliurement, s'apunti o no a la Missió com a

participant (assistir la primera setmana a les Assemblees familiars), com a *acollidor* (deixant la seva casa, el seu menjador per poder fer les Assemblees) o bé com a *animador* (que ell mateix vagi llegint el tema i faci participar el grup en la dinàmica). Per *facilitar* aquestes visites, la gent, abans, havia rebut dues cartes del rector: un tríptic explicatiu i també un calendari de tot l'any amb la fotografia dels campanars de tots els pobles. I aquesta tasca prou *dura*, però molt *missionera*, va ser possible gràcies a l'esforç dels membres de la Comissió central de cada poble i d'altres voluntaris que anaven passant casa per casa informant i animant a participar a la Missió. Diem que és una fase *dura* i, en certa manera a les nostres comunitats cristianes, una mica estranya, perquè (aquest és el comentari que surt de seguida) ens fa pensar en grups d'altres confessions que també fan el mateix (si bé amb molta més insistència). Aquesta és una dificultat que trobem en tota Pre-missió i que també ens van exposar aquells arxiprestos: *"la gent de la nostra terra no té aquest tarannà d'anar a trucar a les portes, aquí tenim una altra sensibilitat, un altre respecte"*. Sigui com sigui, un cop superades les primeres dificultats, la gent que fa aquestes visites en surt en general, i fins i tot entusiasmada. Una visitadora de Sant Boi comentava: *"des que estic presentant la Missió als altres em sento més missionera, lleigeixo d'una altra manera l'evangeli: ara m'adono que les paraules de Jesús sobre el seguiment se m'adrecen personalment a mi"*.

La preparació dels animadors

Acabades les visites als diferents pobles cap al mes de febrer-març calia preparar els *animadors* que s'haguessin apuntat. La realitat en què ens vam trobar era que d'animadors n'hi havia ben pocs. La gent de poble es trobava

poc preparada -deien- per assumir aquests responsabilitat: *"els que heu d'animar el grup sou vosaltres, els missioners o el mossèn"*. Ho veien una muntanya difícil de superar. També és veritat que mai no se'ls hi havia proposat. Nosaltres en diferents visites als pobles (especialment en unes jornades de pregària pel Concili-Missió al mes de febrer) vam anar insistint en el tema: era important que fossin laics els animadors d'aquestes Assemblees. L'animador - els dèiem- l'únic que ha de fer és *llegir* un guió prèviament escrit i, simplement, convidar a la reflexió i al diàleg els participants a l'Assemblea. Fins als últims dies previs a la Missió, va semblar també una dificultat insuperable.

Missió Dies previs

En la reunió del dia 14 de febrer ja havíem presentat als mossens i a Mons. Ramon Malla, bisbe de Lleida, l'esquema ideal de les dues Setmanes centrals de la Missió. Amb ells vam fer les esmenes oportunes. Cal esmentar l'interès que en tot moment va tenir el bisbe de Lleida per tot el procés. Durant el temps que ens quedava per a la Missió, vam anar acomodant sobre el paper alguns actes a les realitats concretes de cada poble.

Abans de fer alguns comentaris concrets de la Missió en aquests pobles serà bo que els coneixeu (almenys pel seu nom i nombre d'habitants). Aquesta és la distribució que en vam fer:

30 d'abril - 15 de maig: Almatret (560), Maials (1.080), Llardecans (660).

21 de maig - 5 de juny: Sarroca (501), Torrebesses (320), Granyena (182).

5-19 de juny: El Soleràs (384), Els Torms (215), Juncosa (580)

Primavera de 1995: Bovera (436), Granadella (860), Bellaguarda (320).

(Fa 8 anys que els pares Pauils havien fet una Missió en aquests pobles).

Una remarca que pot ser important: a última hora s'ha ajornat la Missió de Maials. Nosaltres, i els mateixos laics, consideràvem que l'ambient no estava preparat per organitzar unes Assemblees a les cases. El poble, a causa d'uns problemes socials molt concrets i particulars, no es troba en condicions, de moment, per fer un diàleg obert entre veïns. I és que, com deia un animador de Llardecans, *"sense les Assemblees no es pot fer la Missió"*.

Les Setmanes centrals

Després d'haver fet la propaganda que fou possible durant les setmanes anteriors a la Missió, la gent estava una mica a l'expectativa de tot aquell petit *rebombori espiritual* que s'acostava. En alguns pobles s'havien ja exposat públicament els llistats de les Assemblees segons les cases acollidores. Els animadors (almenys alguns) no les tenien totes abans de començar, tot i la insistència i preparació prèvies.

Comentaré ara, breument, els aspectes que em semblen més remarcables de les dues Setmanes centrals en el conjunt dels diferents pobles missionats fins ara, i que donen resposta als interrogants que ens havien anat sorgint durant el temps de pre-missió.

-les Assemblees: han estat el gran èxit de la Missió. Les dificultats inicials (per a parlar en grup, aquell *respecte* pel que diran, el fet de trobar-se a casa d'un altre...) es van esvaïr només acabar la primera Assemblea. Les avaluacions, a tots els pobles, del final de setmana (les Assemblees es fan de dilluns a divendres, cada dia una hora) reflectien clarament aquesta il·lusió, palpable també en les converses de la gent. Les expressions *clima d'amistat*, *diàleg entre els membres del grup*, *sinceritat en les respostes*, *participació*,

convivència... les podeu llegir en totes les respostes.

-els animadors: cada dia més *animats*. També les pors del començament es van esvaïr després de la primera Assemblea. L'experiència era unànime: *no és pas tan difícil com semblava*. Havien fet la descoberta que, amb un mínim de preparació, ells també eren capaços d'animar un grup de creients (de moment encara no tenim notícia que cap animadora, tal com va passar a Montgat, descobrís la seva vocació de mossena...

-les celebracions de la fe (tant les eucaristies de les dues setmanes com els Pregons de l'evangeli de la segona setmana, com altres celebracions massives a l'església). Per a molts va ser una descoberta d'una nova forma de ser en l'Església. Han descobert que la fe es pot celebrar (seriosament) d'una manera festiva, alegre, comunitària, *compromesa...* Fins i tot, alguns allunyats s'interessaven per aquelles celebracions.

- "missions especialitzades": en els diferents pobles, segons realitats i possibilitats, s'han organitzat alguns actes, especialment durant la segona setmana per tal que *l'anunci* arribi a tothom: infants, joves, adults, matrimonis, ancians, malalts. Seria molt llarg de detallar-ne tots els aspectes. Cal dir que s'hi ha treballat amb il·lusió per part dels missioners i missioneres (tenen també el seu paper important acompanyant els ancians-malalts i altres sectors de la població). Aquests tipus d'actes més concrets demanen, però, més preparació durant la pre-missió i, sobretot, una continuïtat durant la post-missió.

-compromisos: era el tercer gran objectiu. Al final de la segona setmana cadascú es pot apuntar a alguna tasca concreta dins la parròquia o fora d'ella: catequesi, litúrgia, visites a malalts, accions socials... La resposta fou massiva en algun poble. La gent descobreix amb entusiasme que la fe és també ser-

vei i servei concret al germà, a la comunitat. Ara caldrà canalitzar tota aquesta generositat.

El fruit de la Missió: una comunitat que és llevat

Què podem dir al final d'aquesta crònica? Ha valgut la pena tot l'esforç esmerçat durant tot un any a l'arxipresat de les Garrigues? Aquestes Missions evangelitzadores, de moment *possibles* en ambients urbans i rurals, són la resposta a les formes noves d'evangelització que tots desitgem a casa nostra, ara que ens trobem en ple Concili?

Possiblement encara sigui d'hora per donar una resposta adequada a totes aquestes preguntes. Hi ha dificultats que he mirat de no amagar al llarg de l'explicació. Encara em podia entretenir més en alguns sectors que anomenem *allunyats* com són els *joves* (no és fàcil connectar amb ells, tant en ambients urbans com rurals) i els *homes* (sembla talment com si la fe, l'Església fos *cosa de dones*), però, i si fossin nosaltres, l'Església, els *allunyats* dels seus problemes concrets? Encara hi haurien altres crítiques i comentaris a fer per millorar aquest servei que suposa la nova Missió evangelitzadora de l'Església. Però una cosa és certa: *dues setmanes intenses d'evangelització, amb la preparació prèvia que ha estat possible en aquests pobles rurals de les Garrigues, ha il·lusionat molta gent, creient i no creient, que s'ha sentit, potser per primera vegada, comunitat que es troba per parlar de la fe-vida, la celebra i l'ha de testimoniar*. No ens recorda allò dels llevats dins la pasta (Mt. 13, 33), perquè els altres (allunyats) creguin...?

Post-missió Jesucrist continua parlant a les Garrigues

Queda ara el gran repte de la Post-

missió: ser capaços de canalitzar tota la il·lusió i la descoberta de la fe que ha suposat la Missió. La major part dels grups pensen continuar les Assemblees un cop al mes (s'han de continuar creant sobretot els animadors); coincidint amb els temps forts, els grups estan disposats a celebrar en comunitat d'una manera més festiva la seva fe (procurar una educació litúrgica); i s'haurà de prendre nota i incorporar a

la vida de la comunitat parroquial tots els compromisos de la gent (fer una comunitat en què cadascú trobi el seu lloc). La llavor de l'evangeli ha estat plantada en aquesta terra resseca de les Garrigues. Jesucrist, realment, ha parlat a la gent d'aquests pobles. Haurem de continuar treballant (i pregant) perquè l'Esperit faci fruitar aquesta llavor i les orelles de la gent s'obrin cada dia més a Déu i als germans.

MISSIÓ EVANGELITZADORA A SANT BOI

MÀXIM MUÑOZ, claretià, consiliari general d'Hora 3

La meva primera Missió popular

Vull compartir mitjançant aquestes línies, l'experiència que he tingut com a missioner en la Missió popular realitzada a la parròquia de Sant Pere apòstol de Ciutat Cooperativa-Molí Nou, un barri de Sant Boi de Llobregat. Tot i que el procés va començar amb l'anunci de la Missió fet a la vetlla pasqual del 1993, els dies intensius es van celebrar del 4 al 20 de març d'enguany.

El primer contacte *seriós* que vaig tenir amb la Missió i que ja em va impressionar, va ser la celebració, presidida pel bisbe Joan Enric Vives, en la qual 80 parelles de visitadors van ser enviats de dos en dos a trucar la porta de les gairebé 3.500 famílies que viuen en el barri. Els gestos eren significatius: invocació de l'Esperit i imposició

de la creu, amb la paraula d'enviament: *Jo t'envio, no tinguis por!* Experiència forta que, durant les dues setmanes de Missió he pogut aprofundir encara més: Església com a comunitat evangelitzadora, que revitalitza una de les seves dimensions fonamentals: que tots vivim l'experiència de la fe i som cridats a transmetre-la, personalment i com a comunitat.

L'experiència d'equip i d'acollida

L'equip missioner estava format per nou claretians, sis de Catalunya, comptant-hi el rector i el vicari de la parròquia, claretians, dos de l'Aragó i un d'Extremadura, i també una laica dedicada sobretot a les visites als malalts.

La primera experiència d'aquests

dies ha estat precisament la de formar equip, en molts sentits. El més proper: la distribució de la feina entre tots, l'aprofitament de l'experiència, els coneixements, les observacions de cadascú. Però també l'equip amb els laics, els de la Comissió central i el munt d'animadors i acol·lidors que han fet possible les Assemblees i altres activitats de la Missió. I finalment el sentit d'aprofitar tota l'experiència i els materials fets per altres, i alhora tenir consciència del *cabal comú* que entre tots anem fent: tota novetat en el plantejament, el material, l'organització, saps que servirà per a tots.

Cal destacar l'acolliment que la comunitat de Sant Boi i la gent de la parròquia ha tingut envers els missioners. Els missioners anàvem a dormir als pisos que han ofert algunes famílies de la parròquia i la comunitat era el lloc on ens trobàvem per als àpats i per al treball, tant conjunt com per mini-equips.

Un barri amb necessitats específiques

Certament: els materials de què disposàvem, els esquemes i plantejaments, són la base essencial de la Missió. Però després hi ha la feina creativa d'adaptar-los a les peculiaritats de cada lloc. I precisament el barri de Ciutat Cooperativa-Molí Nou oferia uns reptes ben originals, en comparació amb els sorgits en altres zones d'Espanya on s'han realitzat missions: barri creat de nou en la dècada dels 60, format en la immensa majoria per famílies immigrants i treballadores, amb uns problemes personals i familiars molt marcats per experiències com la lluita obrera i social, el desarrelament, la difícil integració lingüística i cultural, la desestructuració familiar, l'atur, la droga, etc.

Tot això implica tota una complexi-

tat de situacions, horaris i circumstàncies que condicionen la Missió: prejudicis i recels, interessos molt distants, dificultat de participació, etc. Per a tots, l'experiència d'aquesta Missió ha estat molt positiva per renovar esquemes, materials i plantejaments.

L'Església, "assemblea d'assemblees"

La primera setmana està centrada en les Assemblees familiars. Cada dia, a l'hora que anava millor, es reunien per les cases del barri les 63 Assemblees que es van constituir. En total hi van participar al voltant de 500 persones. Els temes que es parlaven eren bàsics: *els tresors de la nostra vida (què valorem a la vida); el sentit religiós de la persona humana; Jesucrist el nostre salvador; l'Església, família de fills de Déu; Maria, mare de la família cristiana*. La feina dels missioners era anar d'assemblea en assemblea per fer de lligam de comunió entre totes, animar amb la presència i, si s'esqueia, aclarir alguna qüestió. En aquestes Assemblees és on palpes com la Missió arriba realment al poble senzill, adaptant-se al seu llenguatge i a les seves possibilitats de comunicació. És com una *immersió* en aquest poble que tan sovint resta llunyà del llenguatge, dels plantejaments i de la litúrgia que ofereix l'Església. T'adones de la profunditat de moltes experiències humanes i de fe, expressades amb molta simplicitat, però també de la manca de formació, de les barreges de la fe amb supersticions, tòpics, devocions mal enteses, etc.

Certament hi ha molta feina a fer, i constates com no hem sabut, com a Església, fer arribar al poble senzill la renovació que ha suposat el Vaticà II en la formulació de la fe, de la pietat, de la vivència. És una assignatura pendent. Però, malgrat tot això, l'experiència

més bonica és veure còm, d'aquesta forma simple i senzilla, es comparteix l'experiència humana i de fe: els sofriments, les joies, les aspiracions...i alhora sentir-te membre d'aquest poble, servint-lo des del propi carisma evangelitzador.

Cada dia d'aquesta primera setmana, a hores diverses, per tal que tothom hi pogués assistir, hi havia reunit amb els animadors de les Assemblees per revisar una mica com anaven les reunions i preparar el tema del dia següent. Una feina important també aquesta d'animar i formar evangelitzadors.

Aquesta vivència d'Església com a *Assemblea d'assemblees o comunitat de comunitats*, que comparteix la fe i la vida per les cases i que alhora se sent membre d'una única comunitat local, va culminar el primer cap de setmana amb la celebració eucarística. En vam haver de fer dues per poder cabre a l'església: dissabte al vespre i diumenge al matí, ambdues presidides pel pastor de la comunitat, el P. Josep Bonaventura. Era molt bonic veure com cada Assemblea venia, amb el seu distintiu, des de les diverses cases cap a l'església parroquial, i sentir el que anaven explicant en presentar cada una la seva ofrena a l'altar, i escoltar algunes de les valoracions que havien fet d'aquests dies...La gent havia captat aquesta nova manera de ser i de sentir-se església, parròquia.

Una nova manera de pregar i celebrar la fe

Del treball de la primera setmana, hem de fer esment dels dos actes que teníem al matí. A les 8 fèiem l'anomenada *escola de pregària*: amb el suport de signes senzills i de la relaxació corporal, la gent que hi ha pogut participar (unes 50-60 persones cada dia) ha descobert un nou estil de pregària personal

i comunitària, més vital, compartida i profunda.

L'altre acte era l'*eucaristia de Missió*, que celebràvem a les 9.30 del matí i que va anar augmentant progressivament en nombre de participants. Cada dia es remarcava una part de la missa, amb símbols i gestos, per tal de comprendre més bé el que celebrem quan participem en l'eucaristia. Alguns dels gestos van colpir fortament la gent, com la benedicció dels pans que cada Assemblea va portar i que a la reunió de la tarda compartirien, o l'oferiment d'algun objecte que expressés la nostra vida, o encara la llista de difunts pels quals volíem pregar. Són coses ben senzilles que motiven fortament la participació de la gent.

Durant la segona setmana, l'escola de pregària i l'eucaristia van quedar unides en una única celebració.

L'anunci de la Bona Notícia a tothom

La segona setmana va estar centrada en els anomenats *Pregons d'evangeli* i el treball per sectors: vells, malalts, matrimonis, adolescents i joves. La setmana anterior ja s'havia treballat amb infants i preadolescents. Cada persona ha pogut sentir l'anunci de la Paraula de Déu, la bona notícia de Jesús, adaptada amb més o menys encert a la seva situació i a la seva edat. Els Pregons d'evangeli constitueixen ben bé l'anunci explícit de l'evangeli en els seus elements fonamentals: Jesucrist com a salvador, el Déu revelat per Jesús, la crida al seguiment i l'Església. Es realitzen en el si d'una celebració de la Paraula i utilitzant sempre els símbols i gestos més adients per fer senzilles i comprensibles realitats que són ben pregones. La participació fou notable: unes 250-300 persones, moltes de les quals no havien participat en les Assemblees.

Pel que fa al treball per sectors, cal dir que va ser força desigual. En general, hem constatat que ha arribat a la gent que ja es mou per la parròquia, fora potser dels matrimonis i, en part, dels joves. Aquests, com sempre, són els destinataris que plantegen més reptes. Crec que s'ha fet el que en aquests moments era possible. Amb un bon grupet de joves de més de 20 anys, ha quedat l'esperança d'encetar un treball positiu de formació i compromís.

Tres celebracions molt significatives

La segona setmana va acabar amb tres celebracions ben treballades en el plantejament i la simbologia, i que la gent, que hi va participar massivament, va viure amb molt de sentiment i d'intensitat. La de divendres al vespre va ser una celebració penitencial. A cada persona, en rebre l'absolució, se li donava un clavell. Els clavells, enganxats a un arbre sec, van donar vida i color: és el que Déu fa amb les nostres vides quan ens regala el seu perdó... A la celebració de dissabte a la tarda, estaven invitats especialment els matrimonis amb els fills: era l'eucaristia de les famílies, en la qual els matrimonis van renovar les promeses del casament i van beneir els fills a través de gestos ben eloqüents i emotius. L'església era plena de gom a gom, amb moltes cares noves, especialment d'homes.

Finalment, diumenge a les 12 del migdia celebràvem l'eucaristia d'acció de gràcies. El gran símbol va ser una torratxa on el dimarts de la primera setmana vam sembrar-hi grans de blat. La tija ja feia ben bé 25 centímetres. Ara calia que es formessin l'espiga i el blat granat dins l'espiga. La Missió no acabava, tot i que havia tingut uns dies d'especial intensitat. Les ofrenes expressaven les diverses activitats realit-

zades, i els agraïments, sincers i emotius, a Déu i a tota la comunitat, significaven la joia pel treball fet. Ara cal l'empenta de la continuïtat. Totes les Assemblees s'han compromès a continuar, hi ha tota una post-missió ja prevista (materials, organització...). El temps anirà posant a prova la fidelitat, però la llavor de la Paraula ja ha començat a fer la seva feina.

La Missió popular, una bona eina evangelitzadora

Després d'aquesta primera experiència crec que la Missió popular que oferim a les parròquies és una eina d'evangelització molt vàlida per renovar amb força tota la comunitat parroquial i donar-li una forta empenta missionera. Es mostra molt útil per donar una nova profunditat i experiència a la fe, a la vida cristiana, al sentit d'Església com a comunitat de comunitats, on els laics i els preveres tenen cadascú una missió pròpia i irrenunciable. En aquest sentit, cal valorar molt positivament el treballar amb Assemblees per les cases i animades per un laic, les reunions de formació dels animadors on aquests van fent-se més aptes per a un servei important a la comunitat, les pregàries on es descobreix el valor de la interiorització, i de les celebracions i dels pregons, on destaca la motivació, la participació i l'ús del símbol.

D'altra banda, la Missió popular és una eina evangelitzadora que té els seus límits entre els quals jo destacaria el fet que arriba directament només als qui tenen algun interès positiu i explícit per la fe cristiana. Arribar als qui no tenen aquest interès o estan mancats d'una mínima base, requereix un altre tipus d'acció evangelitzadora més basada en la presència continuada de cristians convençuts en els diversos ambients, situacions i activitats.

PASTORAL AMB JOVES

ELS SÍMBOLS, EIX DE MOLTS JOVES D'AVUI

JOAQUIM MARIA CERVERA, sociòleg, prevere de Barcelona

Treballar pastoralment amb joves suposa, avui, introduir-se en un món ple de conductes i actituds no sempre ben enteses pels més grans i on juguen un paper molt rellevant el símbols d'identificació: la música, la televisió, la nit, l'estètica, la moto, el cotxe, l'ecologia, la parapsicologia, l'alcohol, la droga, etc. Joaquim Maria Cervera ens ajuda a discernir el paper d'aquest capital simbòlic en el món jove dels nostres dies.

Sempre que parlem i escrivim sobre els joves, hem de tenir en compte de no caure en generalitzacions. No existeix una joventut homogènia. Hi ha joves concrets, diferents, que segons diferents criteris es poden agrupar, elaborant alguna tipologia.

Sí que es veritat que entre l'element bio-psicològic més o menys comú, o etapa que passa la persona de la pubertat a la definitiva emancipació, que avui s'anomena procés de transició a l'etapa adulta, i l'element del context social (en cada societat aquest procés està condicionat, determinat i *normat*), podem afirmar que existeixen una sèrie d'aspectes comuns que podem trobar en la majoria dels joves d'una societat determinada. Hi ha unes condicions objectives en una conjuntura social concreta que configuren el sistema fami-

liar, escolar i el teixit social on els joves es mouen d'una forma que podríem anomenar el medi i l'oferta des d'on parteixen, des que han nascut i s'han fet infants. De totes maneres cal tenir en compte que cada família, cada escola (institut, universitat...), cada grup d'amics, cada associació, entitat de cada barri, poble o ciutat és diferent i haurà influenciat cada jove en el seu procés de socialització diferentment. També l'oferta del mercat laboral dins del sistema productiu és diferent en cada cas, però la situació social permet o impedeix unes determinades possibilitats de feina (avui dia poques i precàries).

Així, el jove, tenint en compte el que ha adquirit en el seu procés educatiu realitzat a la família, a l'escola, entre els amics, en moviments i associa-

cions (les aptituds i les actituds), davant de les diferents ofertes socials d'estudi, de treball i de construir una pròpia família, va fent un itinerari laberíntic, entre escola i escola, entre l'escola i el treball (amb algunes experiències pràctiques pre-laborals), l'escola i l'atur, de l'atur al treball, de la família de procedència a la creació de la pròpia, fins que arriba a una certa definitivitat (avui dia sovint no del tot segura, i a més pot arribar bastant tard) en la seva emancipació econòmica, d'habitatge, d'autonomia personal...

Per això, a partir del que té i del que se li ofereix socialment, pren estratègies, diferents també en cada jove, pren una sèrie de decisions i opcions, impregnades d'encerts, d'errors, de frustracions i d'èxits, de reaccions, acceptacions i refusos, tensions i conflictes, que donen color a la seva vida dels 15 als 25 o 30 anys.

Aquest conjunt d'estratègies i opcions, les va aprenent i les prova gràcies a uns *ritus d'iniciació, de prova, de verificació, de confrontació amb altres i amb la societat* que estan també més o menys normats, localitzats en l'espai i el temps, de forma social més o menys prevista. Els mitjans de comunicació tenen en aquests ritus un gran paper.

Qualitats del capital simbòlic

Hi ha en la nostra societat moderna i postmoderna un conjunt d'elements variats que es constitueixen com a paradigmes de la situació juvenil actual i que són d'ordre simbòlic. El capital simbòlic té la qualitat de:

1. Funcionar a nivell inconscient molt sovint, i ser percebut de forma atemàtica

2. Estar configurat de nuclis de constel·lacions simbòliques, carregades de significat i amb possibilitat d'explicar diversos camps del pensament i del comportament, en aquest cas juvenil

3. Intentar orientar la realitat que és el context de les persones i dels grups, col·locant cada element en un lloc determinat i orgànic

4. Tenir la seva força i la validesa en la capacitat que cada símbol posseeix per polaritzar en si mateix diferents intuïcions, sentiments i pensaments. La sola visió del símbol suscita ja comprensions globals de la realitat, sense necessitat de grans explicacions, i ajuda a comprendre diferents modes de comportament. El símbol aglutina diferents aspectes de la vida quotidiana, situant-los, orientant-los i facilitant la seva vivència i expressió.

5. No funcionar amb una lògica típica racional, car està carregat d'emotivitat, d'afectivitat, de simpaties i antipaties. Es viuen, els símbols, amb passió i intensitat, per això ajuden a expressar-se, a identificar-se, a créixer enmig de la selva, sovint hostil o difícil, de la societat.

Amb el capital simbòlic adquirit de la família, de l'escola, de les tradicions populars de cada cultura, de la memòria simbòlica acumulada de cada societat, els joves, amb el nou capital simbòlic que la societat els ofereix (sovint manipulant-los pels interessos prioritaris de tal societat -consum, alienació per produir entreteniment acrític que bloquegi o canalitzi les possibles rebel·lions dels joves, etc.-) van caminant, de forma força perplexa, i no volen acompanyants que els protegeixin amb paternalismes, o s'inhibeixin en la seva educació per no saber com educar-los, ni que siguin autoritaris, sinó simplement companys adults que els escoltin, els hi facin companyia i dialoguin amb ells...

Els símbols dels joves d'avui

Veiem, ara, quins són els símbols o concentracions de vida, o eixos per on

passa la vida de molts joves actualment al nostre país.

Un article de José Joaquín Gómez Palacios a la revista de *Pastoral juvenil* dels escolapis (número 313, de l'octubre del 1993), n'exposa els següents:

1. La música que inclou:

- expressió com a comunicació més enllà de la purament racional (expressió universal, la dansa...)

- socialització, amb funcions terapèutiques de l'estrès, canalitzant moltes aspiracions juvenils, i com a camí per a la relació noi-noia

- contestació per marcar les diferències amb les altres generacions

- identitat o afirmació de la pròpia generació, de grup, de tribu...

2. La televisió, que és com la llar de foc actual, que dóna llum, que escalfa la casa, que acompanya. La televisió és on s'expliquen històries, contes. És el lloc de la fantasia, com ho eren els contes de la vora del foc pels nostres avis i besavis.

La televisió conté:

- el que és narratiu, perquè qui ho miri s'identifiqui amb els protagonistes (*culebrons, concursos per guanyar diners...*);

- el plaer dels sentits: la brillantor, la música, el moviment, el color, la imatge..., amb aspectes eròtics, gastronòmics, estètics...;

- el que és provisional, ràpid, canvia-ble i intercanvia-ble, gens definitiu, ni constant (*zapping*);

- la informació, sovint adulterada, però propera, del que passa a tot el món, per fer-nos sentir d'una mateixa llar, però sense poder-hi fer res. En perdre força els grans relats, les grans filosofies, les ideologies i les creences tradicionals, la televisió els substitueix amb la informació que es presenta fins i tota com a neutral, quan de fet és molt i subjectivament seleccionada;

- la diversió, distingint l'espai del temps lliure i el temps de treball, de forma quasi neuròtica, copiant els esquemes nòrdics (cap de setmana *esbojarrat* i dies de cada dia seriosos, d'estudi o treball responsable) en contra dels llatins (gaudir cada dia de la vida que es presenta). La televisió, així, omple el temps que es presenta com a desprogramat, per no avorrir-se, amb la contradicció que està molt programat (encara que amb el vídeo, amb els diferents canals i amb la televisió interactiva es vol dissimular i fer pensar que cada espectador programa el que vol veure), i que, de fet, en el temps lliure et fan treballar molt, ja que el cervell està incorporant, a partir de les imatges i els efectes, una sèrie de nocions i comportaments que afavoreix el *pensar*, el consens social sobre les idees, valors i normes dominants, pensant que són pròpies i no alienes, quan de fet són idees, creences, valors i normes d'una minoria poderosa de la societat que ha tingut l'artesanía d'impregnar-les com si fossin universals, afavorint d'aquesta manera els seus interessos econòmics, polítics i simbòlico-culturals;

- el que és fàcil i fàcilment assequible tocant un botó;

- el no res. La televisió és el símbol de la letargia existencial;

- el consum per mitjà de la publicitat davant d'un públic jove molt apte per comprar i ser utilitzat per treure diners als seus pares.

3. La nit, que sempre ha estat l'espai de les confidències, de la poesia, del romanticisme, de les relacions clandestines, de la festa, del foc, de la mort que dóna vida en el dia...La nit, com cadascuna d'aquestes constel·lacions simbòliques, orienta el pensament, fa aflorar sentiments i comportaments.

La nit conté:

- un temps festiu, que fa canviar per-

sonalitats, treure caretes, establir noves relacions...;

-dóna plaer sensorial, gràcies a la música, les llums, el ritme, l'espectacle...;

-l'estètica, amb vestits diferents, maquillatges especials, que procuren diferents personalitats com en un teatre, per fer destacar el propi cos. L'estètica, la trobem en quasi tots els símbols que comentem;

-la llibertat personal, que varia segons les edats (l'hora de tornar a casa), el sentir-se fora del control familiar, i d'alguna manera tastar el que serà la futura emancipació (ritus d'iniciació);

-la transgressió a allò que és establert es pot fer a la nit, d'igual forma que en la festa o en el carnaval es deixa fer el que és prohibit, precisament perquè no es faci durant el dia, durant la setmana, durant la majoria dels dies de l'any que són festius (alcohol, droga, sexualitat, evasió de la realitat...);

-el llenguatge que s'utilitza a la nit entre els joves és més de tipus gestual que verbal, o més de les mirades i dels moviments, que no pas de la conversa lògica i ordenada, més del canvi ràpid de temes, de passar d'una conversa a l'altra, d'una persona a l'altra, per trobar amics, retrobar els que s'havien trobat el cap de setmana anterior...Aquí hi ha el desig d'una forta i afectuosa i tendra comunicació, de trencar les relacions purament utilitàries (d'estar lliurement amb qui vols...)

4. **L'estètica**, en part contra l'ètica, o com a mínim amb una prioritització estètica en els moments de la festa, de cap de setmana, de nit... per deixar l'ètica en el treball, l'estudi, la vida social que en molts d'aquests joves és molt correcta i dòcil. Es canvien de vestit segons si van de festa, o si estan per estudiar o per treballar. L'estètica la podem trobar entre els joves en:

-el cos i el seu culte: perruqueria,

maquillatge, vestits, gimnàstica, disseny...;

-la màscara o la cultura de l'aparença que amaga l'afany de millorament, de perfecció, de renovació personal... i de fer-se agradable als altres;

-la comunicació o l'encontre interpersonal demana estètica, que pot portar a marginar els o les que no entren dins del cànon estètic establert;

-el consum muntat sobre l'estètica que dona molts diners a les grans empreses de la moda, i que els interessa que canviï ràpidament per poder fer comprar els nous productes i guanyar més;

-l'ètica, amb un cert sincretisme i relativisme moral, i una certa perplexitat òrfena que ja hem comentat.

5. **La moto i el cotxe**. Són objectes molt desitjats pels joves, perquè concentren desitjos que van més enllà de la pura possessió material. Tant el cotxe com la moto són sobretot pels homes els instruments semblants al cavall o a la carrossa de l'Edat mitjana, amb els quals demostren la seva masculinitat, la seva *cavallerositat*, la seva agressivitat i violència, els seus dots davant les dames per defensar-les, fer-se atractius, per enlluernar-les, per mostrar les seves armes i la seva elegància...I per les dones, són encara en força casos, tot i que l'emancipació de la dona està canviant força aquests mecanismes ancestrals, instruments de protecció, per sentir-se salvades per l'heroi-masclé, i com a lloc d'intimitat secreta...

-la potència i la força com quelcom ajuntat a la pròpia i sovint poca força;

-el plaer de la velocitat, del vertigen, de l'aventura, del risc, enfront de la mediocritat social;

-el *zapping* geogràfic d'anar d'un lloc a l'altre ràpid, i al lloc exacte;

-l'autonomia i la independència, o il·lusió de llibertat que donen;

-l'estètica que es cerca tant en el

cotxe com en la moto, com a prolongació del propi cos i del propi sexe. El cotxe i la moto, segons quin es tingui, donen prestigi social, donen més o menys reconeixement entre els amics, i en la mateixa societat en general;

- la sexualitat en l'apropament, el lloc íntim per compartir l'afectivitat;

- la socialització, ja que com hem dit, l'adquisició de tal cotxe o tal moto significa el nivell social adquirit, l'estatus socio-econòmic, el poder, la influència... Segons el cotxe o la moto comprat es pot saber si el jove ja està a punt per emancipar-se, per crear la pròpia família

6. **L'ecologia** com a retorn a la naturalesa, quasi imprescindible en una societat urbana, amb relació al mite del paradís perdut, del que és idíl·lic, amb el retorn als orígens, al sentir-se un mateix natural i autèntic:

- el que és sensorial, proper a la natura: les excursions, les sortides de cap de setmana fora, on es realitzen experiències sensorials, retornant als sentits una autenticitat que havien perdut o s'havien atrofiat a la ciutat;

- lloc de sentir-se persona, sentir-se algú, que domina el medi, el qual es converteix en una possibilitat d'autorealització. La natura ofereix hàbits per a la vida sana, per a l'equilibri, la relaxació...;

- també la natura socialitza, perquè facilita encontres interpersonals dignes, lliures, de tu a tu, amb plena confiança, sense maquillatges, sense preses, amb més serenitat i pau;

- la natura ofereix elements per desenvolupar el que s'ha après a l'escola. És una dimensió més racional i científica;

- solidaritat planetària, o el sentiment ecològic universal que va penetrant en la població, sobretot entre els joves;

- existencial: el que és natural és una porta oberta a nous horitzons, a refer-

se personalment, a construir-se per dintre espiritualment, com molts joves recerquen. Per molts joves la recerca interior, la reflexió mitjançant la natura, va unida a un retrobament religiós i espiritual.

7. **La parapsicologia** com a retorn al que és misteriós davant d'una societat que valora exageradament el que és matemàtic, racional, calculat, programat. També les diferents pràctiques esotèriques, misterioses, poden tenir una funció de manteniment del sistema econòmic, polític, cultural i tecnològic actual, ja que ofereixen la possibilitat de sostenir l'estrès amb pràctiques més o menys orientalistes, i de complementar amb la via de la meditació serena la vida ansiosa que vivim, però sense posar-la en qüestió:

- element social: les pràctiques parapsicològiques fomenten la unitat, el sentiment de tribu, d'identitat de grup, que es necessita (complicitat emotiva, trobada secreta o oculta, relació amb tradicions dels avantpassats per trobar les arrels, els orígens...);

- l'element sensorial: també el trobem aquí abundantment (noves estimulacions, traspasar el que és habitual...);

- l'element pseudo-religiós i de pseudo-ciència;

- el que és tel·lúric i amb relació al més enllà, que va adquirint un gran atractiu entre els joves (màgies, reencarnacions, energies...) el qual els permet anar contra la rutina, la monotonia, la meticulositat i la mediocritat.

Potser a aquesta llista, per cert força crítica envers els joves, caldria afegir alguna altra constel·lació simbòlica. L'autor intenta veure els aspectes positius i els negatius, segons el seu criteri, però el cert és que, a part del símbol de l'ecologia, abunda bastant més en els negatius.

L'alcohol i la droga

Un altre símbol important és l'alcohol i la droga. En un altre article, de la revista *Misión abierta*, dels salesians (número 207, abril del 1994), José Parra Junquera escriu, sota el títol *El fin de semana joven como fiesta de*, que entre els joves i adolescents, el consum de l'alcohol, sobretot els caps de setmana, s'ha fet ostensible, excessiu i incontrolat. L'autor creu que els joves es mouen en una lògica dionisiàca més general de tota la nostra societat, en què apareixen com a ingredients essencials la música, la nit (en això coincideix amb l'altre article esmentat), l'espai de trobada juvenil, l'alcohol o altres drogues. Així, segons ell, aquest fenomen adquireix una pluralitat de significats: ritual de transició (com també hem comentat), ritual de transgressió i de dissidència, i forma d'evasió, dins d'aquesta societat tota ella dionisiàca, les sensibilitats de la qual s'orienten vers valors postmaterialistes i tribals en comunitats emotives i empàtiques.

J.J. Gómez Palacios, en el primer dels articles citats, conclou que els joves:

1. No valoren tant el llenguatge racional i moralista

2. El llenguatge simbòlic, afectiu, els ofereix moltes possibilitats d'expressió i d'identificació, ja que permet oferir versions globals de la persona, satisfer necessitats i canalitzar els més profunds i vius sentiments. Caldria, doncs, de cara a la pastoral juvenil, tenir en compte:

- a) Replantejar-se l'estètica religiosa en els cants, la música, les imatges, les celebracions...

- b) Arbitrar espais per al llenguatge de modulació, és a dir, incorporar de nou tot el que sigui narració que entra pels ulls i pel cor: les biografies testimonials dels personatges bíblics, ja en la infància (en la catequesi de primera comunió i posterior), que els ajudi a identificar-se, a implicar la seva vida.

Personalment, jo afegiria:

- c) La importància del grup com a lloc de trobada interpersonal profunda, vigilant que no es tanqui (importància de la trobada entre diferents grups del mateix barri, i amb altres barris, de la federació i dels moviments) i la importància del grup com a lloc de relació amb una persona adulta que acompanyi, respectant molt, i que trenqui l'orfanat en què es troba el jove

- d) La projecció social envers el poble, el barri, la ciutat, amb accions concretes que responsabilitzin, que identifiquin, que col·laborin amb el procés de transició vers l'autonomia i l'emancipació, ja que s'adquireixen hàbits laborals o pre-laborals, constructius; s'aprèn a comunicar-se, a treballar en equip, a exigir-se, a disciplinar-se i, a la vegada, es fa un servei a altres joves, a tota la societat.

- e) Els joves han de convertir-se mitjançant el testimoni de l'estil de vida esmentat i a través de la paraula, en narradors per a altres joves d'un Jesucrist ressuscitat i d'un Esperit d'amor viu entre nosaltres, en la societat, en la natura, en cada persona i en cada esdeveniment.

ELS MINYONS ESCOLTES I GUIES

SANT JORDI DE CATALUNYA

JOSEP MARIA RIBA, consiliari general d'aquest Moviment

Amb ocasió de la publicació del llibre *L'escoltisme català 1911-1978* (sobre el qual podeu llegir un ampli comentari a les pàgines següents d'aquesta mateixa revista) hem demanat a Josep Maria Riba una descripció del moment actual del moviment de Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi: què ofereix, què pot oferir, com pot engrescar els nois i noies d'avui.

El llibre sobre *L'escoltisme català* és una història plena de detalls, de batalletes del nostre país i de la nostra Església catalana. Un llibre que agafa una època concreta, emocional pels que la van viure, curiosa i provocativa pels que ens la mirem amb clau de present. Una història que ha fet possible que *Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya*, tingui avui una fesomia concreta. És, per al moviment, una gran riquesa poder presentar una història; i és al mateix temps un repte. Un repte per als que som en actiu, en aquests moments, a ser fidels amb paraules i gestos d'avui a la missió que ens proposem. I un repte per als que hi han passat, car l'estil que van aprendre, que van viure, que els va emocionar i apassionar, ha de servir per *acompanyar* aquells que, un xic més joves, volen fer i viure la intuïció de Baden Powell.

Podria ser que en un temps no gaire llunyà, ens dediquéssim més a les tècniques d'entreteniment que a les responsabilitats en el petit grup; podria ser que haguéssim caigut a la trampa d'optar per l'autocar ben organitzat que ens porta al peu del lloc d'acampada, i haguem descuidat l'emoció, la por...del llobatò, o la daina comprant el bitllet del tren a la guixeta. Els exemples podrien seguir, però no en trauríem res de lamentacions. *Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya*, estem convençuts que només podem emocionar els joves d'avui per ser actius i compromesos en el país i en l'Església, si anem més enllà del consumisme del temps lliure, del pur entreteniment. L'opció per propostes vitals enfront de les formals, ens fa adonar que uns i altres som acompanyants, som nois i noies, joves i adults que ens hem engrescat per una proposta concreta de valors, per una manera de fer en què cadascú se sent protagonista en el lloc que ocupa.

Un moviment amb una missió concreta

Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya és un moviment amb una missió concreta, i en constant recerca; un moviment que el curs 92/93 convidava els seus membres a un Congrés de Caps amb el nom de Zoom. I en el text que es va fer de convit, entre altres coses es diu que hi és convidat tot aquell que:

... "Tothom qui experimenta que moltes coses no acaben de rutllar, i ja està tip de sentir que no s'hi pot fer res.

Tothom qui sap que, perquè les coses funcionin, calen persones que vulguin ser-hi cap.

Tothom qui ensuma que està naixent una cosa nova, i no té cap ganes de perdre-se'n la gestació.

Tothom qui intueix que la vida és molt més gran que el seu petit o gran cercle, i vol aprofitar al màxim la vida.

Tothom qui està disposat a no deixar-se entabanar per eslògans (progres o carques, és igual), i a buscar camins de felicitat veritable..."

El Zoom estava centrat en la tertúlia, en quatre temes centrals: el Jo, el Món, els Altres i el Transcendent. Va ser un curs de debat, d'aportacions, d'engrescament, de trencament d'esquemes rutinaris...Tot un treball que vam compartir els dies 1 i 2 de maig; un Congrés amb més aportacions, amb enfocaments diferents, amb estones de debat i de silenci, de pregària i de celebració eucarística, de nous reptes i de nova sintonia; un Congrés sense grans conclusions, però amb un estil:

"El Zoom continuarà batejant i bronzint. Perquè és cosa teva. Tu ets el motor del Zoom. I mentre el teu cos bategui i el teu cap barrini, hi haurà algú que no combregarà amb rodes de molí, ni s'empassarà gat per llebre, ni se sentirà satisfet carregant-s'ho tot, ni es conformarà amb anar tirant, ni esperarà consignes per fer alguna cosa.

I així, cada vegada n'hi haurà més que tindran nas per veure allò que, de moment, no es veu; que, amb el que saben, s'engrescaran a saber més; que, perquè estan insatisfets, buscaran constantment; que seran capaços d'arrosegat; que esperaran creant esperança; que viuran a pler i encomanaran vida."

Pensem, parlem, critiquem i creem

Després del Zoom, Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya va elaborar el seu pla triennal optant pel Pensem, Parlem, Critiquem i Creem, quatre grans línies amb una gran càrrega de fons. Era la voluntat de posar-se en una mateixa sintonia. En un dels apartats d'aquest pla hi trobem:

"Aquests quatre verbs, són escrits en present d'indicatiu o en imperatiu? En el primer cas, expressariem allò que ja fem. En el segon, allò que hem de fer.

Val més que no eliminem cap de les dues possibilitats: segurament que ja ho fem, de pensar (més o menys), parlar (déu n'hi do), criticar (uf!) i crear (ja no és tant fàcil); però ben segur que hauriem de fer-ho molt més i, possiblement, d'una altra manera. D'altra banda, les quatre accions (pensar, parlar, criticar i crear) són escrites en primera persona del plural. Vol dir que són pròpies d'un grup de persones i, per tant, de cada persona que forma part d'aquest grup. No s'hi val doncs a treure's les puces de sobre. Jo penso, jo parlo, jo critico, jo creo. Jo haig de pensar, parlar, criticar, crear. Personalment i juntament amb els altres.

Dir que vivim un temps de crisi, ja gairebé fa pudor. No ho diguem més, doncs. Però posem-nos a inventar, llancem-nos a crear. No d'una manera estúpida, com si un acte creatiu fos el fruit de la inspiració que ve mentre t'estàs ajagut sota un pi, endormiscat en somnis molt bonics però irrealitzables.

Llancem-nos a crear:

amb la humilitat del que sap que el món ja fa dies que dona voltes i, per això, no llança la criatura juntament amb l'aigua bruta de la palangana on es banyava;

amb la passió del qui ha descobert que les coses són com són, però poden ser (i sovint haurien de ser) d'una altra manera;

amb l'esforç del qui sap que, sense doblegar l'esquena i sense suar, tan sols s'aconsegueix repetir fins a l'avorriment el que tothom ja sap i fa;

amb l'obertura del qui no es considera a si mateix la mesura i el criteri de totes les coses;

amb l'alegria del qui va madurant sense perdre la capacitat de meravellar-se i de gaudir que té l'infant quan juga.

Tenim entre mans un repte apassionant. Un repte que no poden afrontar ni els farts ni els porucs (que sovint d'identifiquen), ni tampoc els qui tenen pretensions de salvador (que són un perill per a la resta);

tenim el repte que han tingut els éssers humans de tots els temps: trobar sentit a la nostra vida, una vida arrelada al món, en contacte amb els altres, oberta a allò transcendent.

Pensem: amb el cap i amb el cor. Des de la nostra situació concreta i tenint en compte que formem part d'un tot molt gran. A partir del que d'altres, d'ara i d'abans, han pensat, i sense por de pensar coses noves.

Parlem: per comunicar i per contrastar; amb ganes de conèixer més i no fer safareig; amb voluntat d'oferir i no d'imposar; des de la tolerància i no amb indiferència; sense por de la diversitat i amb voluntat de comunió.

Critiquem: perquè no podem deixar passar com si res tanta misèria i injustícia com tenim al voltant i dintre nostre mateix. Critiquem a partir de la recerca constant d'informació i amb voluntat de construir. Cordialment i amb fermesa. No des de fora, sinó amb bon humor.

Pensem així; parlem així; critiquem així. I, així, creem.

Creem un interior ben estructurat, capaç d'assumir el passat i d'inventar futurs nous.

Creem xarxes de persones apassionades per la vida, capaces d'engrescar a viure.

Creem un entorn habitable, un món del qual ens sentim part i no pas amos i senyors.

Creem la possibilitat d'anar més enllà del que veiem i palpem, la possibilitat d'obrir-se a una paraula i una vida que ens poden saciar la nostra set de felicitat i amor.

Pensem. Parlem. Critiquem. Creem.

Són indicatius? Són imperatius?

La resposta només és nostra...."

Com podeu veure, alguna cosa s'està movent a *Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya*, pot ser que sense gaire soroll, però convençuts que en aquests moments ens cal arriscar i fer propostes directes i vitals, als infants, adolescents i joves, partint d'una proposta de valors, la *Llei Escolta*, d'una adhesió personal, promesa amb un estil concret d'avançar, la metodologia que ens és prò-

pia. Per poder entreteixir una xarxa de voluntats transformadores, partint d'un projecte que ens és comú: *l'educació dels nois i noies de Catalunya, de cara al seu desenvolupament com a ciutadans i ciutadanes compromesos i cristians i cristianes conscients, seguint els principis i mètode escolta, adaptat a la realitat social i nacional catalana d'avui*".

LECTURA

L'ESCOLTISME CATALÀ (1911-1978)

Albert Balcells - Genís Samper

Editorial Barcanova - Barcelona, 1993

LLUÍS BONET I ARMENGOL, prevere de Barcelona

Aquest llibre, presentat el propassat 18 de novembre de 1993 al Col·legi de Doctors i Llicenciats de Filosofia i Lletres de Barcelona, em porta a escriure el present article. Hi vull comentar alguns aspectes que m'ha suggerit. La meua participació des de noi a l'escoltisme, el temps esmerçat com a consiliari i, sobretot, l'estimació que tinc per a aquest mètode educatiu m'impulsa a fer-ho i, per altra part, *Quaderns de Pastoral* me'n dóna l'oportunitat.

Cal agrair el treball de Genís Samper de recull de documentació sobre Escoltisme, gairebé exhaustiu, que ha possibilitat la col·laboració d'un expert en història com és Albert Balcells.

Les referències, al llibre, les trobareu entre parèntesi indicant les pàgines.

Una observació d'entrada: en el llibre s'utilitza l'expressió *confessionalitat diocesana, escoltisme catòlic diocesà*, la qual em sembla inadequada. Val més dir *escoltisme dependent de la Delegació diocesana d'escoltisme (Dde)*, o amb més vinculació amb el bisbe, o simplement, *Dde*. Per la meua part, com podreu veure, no empro aquella expressió.

L'abast de l'escoltisme a Catalunya, molt més que l'escoltisme catòlic

Com sempre, cadascú té de les coses una visió determinada, restringida. Hi ha fets que no arriba a conèixer i, fins i tot, té la temptació de pensar que el món s'acaba allà on hom no hi arriba. És el que m'ha passat en llegir el llibre sobre l'escoltisme a Catalunya.

És cert que coneixia l'existència d'agrupaments no inscrits a l'àrea de

l'escoltisme d'inspiració catòlica o cristiana. L'actitud i pràctica de Mn. Antoni Batlle, de bona relació amb els diversos agrupaments que no eren el de la Mare de Déu de Montserrat -el meu va fer que des d'un principi els coneguèssim. Però el meu coneixement referit a l'extensió històrica i numèrica dels mateixos no era tan ample. Faig aquesta remarca perquè és possible que molts d'altres com jo estiguin encara en aquesta *ignorància*.

He dit extensió històrica perquè l'es-

coltisme en general, a casa nostra, té uns inicis molt anteriors a l'escoltisme directament confessional, animat sobretot per l'acció pedagògica i sacerdotal de Mn. Batlle. Unes dades concretes extretes de l'esmentat llibre ho demostren (pàgines 39-47). Així, els *Jovestels*, encara que de vida efímera, comencen el 1912-1913, sota els auspicis d'Ignasi Ribera i Rovira, de la Unió Federal Nacionalista Republicana. El mateix any, el capità Pere Rosselló, funda els *Exploradors*, amb un aire -bé es pot entendre- tot militar i espanyolista. És veritat, però, que el 1911, d'una manera més senzilla, Ramon Soler, obrer, un dels fundadors de l'Associació Excursionista Avant, havia agrupat els nois de la Casa de Família, creada per Mn. Pedragosa (pàg. 43). El 1914, els *Exploradors d'Espanya* comptaven a Catalunya i a les Illes Balears amb 1.265 nois (pàg. 49).

Tammateix, l'escoltisme més d'acord amb els principis fundacionals de Baden-Powell i d'arrel catalana es deu indiscutiblement a Josep Maria Batista i Roca. Aquest s'estructurà entre 1928 i 1930 (pàgs. 68-72). Per una banda nasqueren els *Guies Excursionistes*, amb clara influència de les tècniques escoltes, al si dels Centres excursionistes; per l'altra, els *Minyons de Muntanya*, del tot integrats al mètode escolta.

Si en aquesta època les associacions excursionistes foren lloc abonat per a l'escoltisme, durant l'època franquista molts agrupaments no confessionals hi trobaren aixopluc. Consta que en el I Campament general de Minyons de Muntanya celebrat a Montserrat (1 de novembre de 1930) hi participaren els següents agrupaments: Rafael de Casanova, Ramon Llull del Grup Excursionista Joventut Catalana, Associació Excursionista Júpiter, Centre Excursionista Montseny, no confessionals; Narcís Monturiol (d'Escola Blanquerna), Escola St. Jordi i Lliga Espiritual de la

Mare de Déu de Montserrat, tots tres amb Mn. Batlle de consiliari; i representacions de Manresa (Joventut Catòlica), Berga (Centre Popular), Tarragona, Sabadell (Centre Excursionista del Vallès), Badalona, Sallent. Foren més de 100 minyons (pàg. 87). El 1933 s'independitzaren dels *Exploradors d'Espanya*, els escoltes més antics, els Boys Scouts de Catalunya. Eren uns 800, de Barcelona, Badalona, Terrassa i Tortosa (pàg. 100 ss). És remarcable la seva actuació humanitària durant la guerra civil, en el camp de la sanitat, i acollint els Minyons de Muntanya dels agrupaments confessionals (pàgs. 131-134). Durant aquest període es realitzà la unificació de les dues associacions, i el president de la Generalitat de Catalunya va rebre el seu consell general (pàg. 123). Acabada la guerra, com se sap, tot el moviment escolta va anar vivint i creixent en la clandestinitat. És del meu record la participació al Campament general celebrat a Can Padró de Palau Solità, el maig de 1947, on hi érem minyons de tots els agrupaments. Vull fer esment dels no confessionals: el Roland Philipps, el Dr. Robert, l'Apel·les Mestres, el Ramon Llull, el Joan Maragall (de noies), tots acollits en centres excursionistes. En aquest moment, penso que numèricament eren més ells que nosaltres. El cens dels 1948 dona un total de 453 escoltes (pàg. 144). El creixement de l'escoltisme catòlic comença en el moment que sorgeixen capellans joves que valoren positivament el mètode, sobretot a partir del testimoni de Mn. Batlle. Som a la dècada dels 50. La creació de les *Dde* que es van succeint als bisbats de Catalunya, assegura la *legalitat* política i el moviment es posa de *moda*. La cota màxima correspon al curs 1967-1968, amb 10.342 minyons i 4.674 noies guies (total, 15.016) (pàg. 278). El cens de 1974 és de 12.931 escoltes catòlics (d'aquests, 3.984 són noies) i 2.271 no confessionals (pàg.

319). Posteriorment, tot el procés que anomenem de secularització ha situat al seu lloc els no confessionals.

Per tot plegat, jo en volia fer una valoració positiva i no tenir la pretensió que els escoltes dels agrupaments d'Església som els millors. Certament, l'evangeli ens dona un tarannà i una exigència, però això no és per fer comparacions sinó per avançar més vers un esperit de bon servei i de germanor amb tothom.

L'esperit integrador de Mn. Batlle

En Jordi Galí, en el seu llibre *Escrits de Mossèn Batlle*, fa aquesta valoració. I ho escriu així al peu d'una fotografia on es veu amb diversos caps escoltes: *Mossèn Batlle va cercar sempre la unitat de l'escoltisme*.

Sí que Mn. Batlle manifestava un cert esperit elitista quan comparava la manera de fer dels escoltes -tal com havien de ser els escoltes- amb altres agrupacions no escoltes. Però no recordo que ens presentés en relació amb els altres agrupaments com els *millors*. La participació en els Campaments generals i en les diades del Pensament on assistíem era la demostració pràctica d'aquest esperit obert i de germanor.

Ho demostrava també quan ens trobàvem en aplecs o Campaments de centres excursionistes. Recordo concretament els aplecs de Matagalls i la inauguració del xalet Lluís Estasen als peus del Pedraforca.

Aquesta és també la impressió que hom treu en la lectura de llibre que comentem. Em plau remarcar-ho, perquè és una actitud que no s'ha de perdre. Sense renunciar a la pròpia identitat, cal donar les mans a tothom. Vet aquí dos fets que es ressenyen: el primer es refereix als seus primers contactes amb l'escoltisme. Quan els nois de l'escolania de Jesús de Gràcia li explicaren que havien participat en unes experiències

més interessants, en lloc de deixar-se portar pel despit, es va posar en contacte amb aquells caps. Així conegué Batista i Roca (pàg. 94). L'altre fet data del 1945, en refer-se el consell general de Minyons de Muntanya-Boys Scouts de Catalunya. Se li demanà de formar-ne part i ell accedí amb la condició que no es posessin límits a la confessionalitat dels agrupaments d'aquest signe (pàg. 141).

L'opció de les Delegacions d'escoltisme

La preocupació de Mn. Batlle d'obtenir de part dels bisbes el reconeixement de l'escoltisme que animava i organitzava va desembocar en les Delegacions diocesanes d'escoltisme (Dde). Ell ja no ho va veure. Només un nomenament de consiliari de part del bisbe de Barcelona li va ser atorgat poc abans de morir. Volia aconseguir el que era normal a França o a Itàlia. L'Església s'havia fet seu el mètode escolta perquè fos un instrument d'educació cristiana dels nois i noies.

A casa nostra, la situació política de tipus dictatorial impedia que es desenvolupés una acció educativa dels infants, adolescents i joves que no fos la pròpia de la ideologia del govern. I s'hi afegia encara el centralisme castellanista-espanyolista d'impedir la llengua catalana.

L'Església davant d'aquesta situació va anar evolucionant. Acabada la guerra civil, certament, es va doblegar al règim franquista. Les paraules elogioses dels bisbes i les mateixes publicacions des de 1939 ho demostren palesament. Després, de mica en mica, es va anar obrint camins, encara que amb moltes dificultats. El que s'anava operant en la base -les parròquies, les associacions- va passar al pensament i a la acció dels responsables de l'Església. L'Acció Catòlica, l'únic organisme

oficialment reconegut pel govern -perquè s'adheria als seus principis- va anar canviant els seus plantejaments. Per això, els dirigents escoltes solament veien la possibilitat d'accedir a l'oficialitat jeràrquica de l'Església a través de l'Acció Catòlica. És el procés que molts sabem perquè hi vam estar implicats i que el llibre ens descriu gairebé de primera mà.

Jo en voldria fer una valoració. Ja he començat dient que les *Dde* van ser la solució per al reconeixement oficial per part dels bisbes de l'escoltisme catòlic que s'anava fent. Un primer escull que calia superar era la demostració que el mètode escolta era un bon instrument d'educació cristiana-catòlica. Se l'acusava de massa *humanista*, per tant, també *polític*. El bisbe Gego-rio Modrego fàcilment hi veia això, com també l'arquebisbe de Tarragona, Benjamín Arriba i Castro. No, d'altra manera, els bisbes Ramon Masnou i Narcís Jubany, respectivament, coadju- tor a Vic i auxiliar a Barcelona.

Per demostrar la idoneïtat del nostre escoltisme calien els fets. Penso que la credibilitat de les persones va ser decisiva; vull dir, el testimoni cristià que donaven. Aquests eren el fruit d'aquest tipus d'educació. Molt important, també, la relació activa amb l'escoltisme catòlic francès i italià, i els discursos elogiosos del Papa Pius XII.

I així, a les diòcesis de Barcelona i Vic, el mateix any 1956 -el Dr. Masnou ja era bisbe de Vic- es van crear les Delegacions diocesanes d'escoltisme. Per als caps i consiliaris de l'escoltisme catòlic comportà una satisfacció ben sincera, des de la fe i l'amor a l'Església, com també anava ja succeint a l'interior de l'Acció Catòlica, amb la creació dels moviments especialitzats que responien a una acció més evangelitzadora-encarnada de l'Església. Construïm d'aquesta manera una Església més propera al poble i de servei per les llibertats d'aquest

poble. Per això, dins aquesta línia, la nova Delegació, en la persona del seu delegat, Jordi Bonet i Armengol, oferí al consell de la Institució Catalana d'Escoltisme el suport perquè en sortís beneficiada (pàg. 187). L'acord mutu fins i tot portà que el consell nomenés Bonet comissari de la vegueria de Barcelona, és a dir, per al conjunt de tots els agrupaments, per tant també els no confessionals. Certament, aquesta *cobertura legal* era diferent de la que es podia donar des de les parròquies o de l'AC per a d'altres associacions cívi-ques, socials, polítiques i sindicals, perquè la relació era molt més profunda, és a dir, existia la *germanor escolta*.

Les situacions anòmales sempre comporten ambigüetats. En la que acabem de veure, en no haver-hi *llibertat* per a tots, des de la llibertat d'uns calia defensar la dels altres... Però també el reconeixement eclesial, o més ben dit, jeràrquic, dels agrupaments catòlics, els exigia un comportament determinat, una lleialtat o seguiment concret d'una normativa. Això va suposar que alguns agrupaments tot i ser confessionals no volguessin *sotmetre's* a aquest control. És clar, tot això va donar lloc a discussions i desqualificacions mutues. Fidelitat a l'Església? Fidelitat a l'evangeli? Fidelitat a l'escoltisme? Fidelitat a Catalunya?...

Tanmateix, el resultat de l'actuació de les *Dde* va ser el creixement del nombre d'agrupaments, sobretot a les parròquies (abans del 1936, només la parròquia de Navarcles) i col·legis. La *seguretat* jeràrquica donava peu a crear nous agrupaments, pensant que l'escoltisme *resolia* l'apostolat dels infants i adolescents.

El 1961 es constituí la Federació de les Delegacions de Barcelona, Vic i Girona, amb el nom de Moviment Scout Catòlic que al 1965 prengué el nom de *Minyons escoltes*. Tot això significà consolidació de l'estructura.

Però la situació política, per una part, i l'evolució de l'Església amb la celebració del Concili Vaticà II, per l'altra, desvetllava *inconformismes*, nova manera de veure el món i l'Església, i el mateix escoltisme.

Les Delegacions van possibilitar les relacions internacionals, sobretot amb la Conferència Internacional de l'escoltisme catòlic. Si al 1960 es va reunir a Barcelona el consell d'aquest organisme, al 1965 va ser la reunió del XVII Congrés (pàg 225), i simultàniament afavoriren la creació de Delegacions a les diòcesis de Mallorca, València, al País Basc i a Madrid (1971). Al 1973 la Conferència Episcopal Espanyola aprovà els Estatus del Moviment Scout Catòlic. Era president de la Conferència el bisbe Tarancon (pàg. 228)

L'escoltisme femení seguí una trajectòria més complexa (pàgs. 267-287). Per això el reconeixement jeràrquic fou més tardà, al 1962. En no ser tan molestat, no li feia falta la *cobertura legal*, i els consiliaris -el P. Basili de Rubí, per exemple- no veien la necessitat de dependre tant del bisbe. També, així, dins el conjunt de la *germanor de noies-guies* hi hauria menys separacions. Fou amb el nom de Guies Sant Jordi que foren reconegudes. L'any 1965 entraren a formar part de la Conferència Internacional Catòlica de Guiatge.

Aquest procés de les *Dde* desembocà finalment amb la unificació dels òrgans de govern de Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi al 1975, i l'aprovació episcopal a les vuit diòcesis de Catalunya, al 1978 (pàg 358). És la situació en que ens trobem en l'actualitat.

La vida de les unitats escoltes

El llibre ens aporta la història de l'actuació dels caps escoltes, les idees que els animen i defensen, les coin-

cidències i divergències. Per això no hi trobem historiada la vida de cada dia de les unitats escoltes. Tampoc n'era el propòsit.

Parlar de la vida de les unitats escoltes significa parlar de les activitats, de les reunions, dels Campaments, de les sortides... i parlar-ne d'una manera concreta. Com en totes les coses, els fets viscuts per les persones, pels grups, és el que dóna el veritable contingut i relleu a la mateixa vida.

Entre els meus papers, trobo anotades les reunions, la realització de les activitats de l'agrupament Dr. Pere Tarrés, de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat de Virtèlia, on hi vaig ser consiliari durant 6 anys, fins a la seva desaparició. Quina riquesa de vida! Si hom tingués temps podria oferir un bon reportatge. Per això cal complementar la història dels grans fets -aquesta dels caps- amb la dels nois i noies tan concreta i compartida, amb les seves llums i les seves ombres.

Podem dir que els grans fets són el resultat dels *petits fets*, d'aquesta vida de les unitats. És clar, sense tot plegat no es construeix la història completa. Però la realitat viscuda per cada noi i noia, orientada pel mètode escolta en concret, és el que ha configurat la seva vida i els ha marcat amb un estil determinat.

D'un escoltisme exigent a un escoltisme fluix

És una valoració que hom fa, comparant l'escoltisme que havia practicat de noi amb el que després ha anat *contemplant*. Comprenc que ha seguit l'evolució del temps. Es podria dir que l'aparició del mètode escolta dins el marc del seu temps, segons per qui, podia semblar una *distracció* a les formes rígides de l'educació de l'època. Per tant, també un pas de l'*exigència a la fluïxetat*.

Concretaré alguns aspectes. La fórmula de la llei escolta que nosaltres vam viure era molt concreta; ara ha evolucionat a formes més indefinides. Dèiem, per exemple, "*l'escolta és útil i servicial i cada dia ha de fer una bona obra (la B.O.)*". Fer la bona obra era una exigència concreta. Els nostres temps han evolucionat cap a donar a les persones una iniciativa, consciència, llibertat i responsabilitat més pròpies per a cadascú sense voler dependre d'imposicions de fora. És un plantejament teòric vàlid, sobretot per a les persones adultes. Ara bé, a un noi o a una noia, li calen coses concretes.

El llibre que comentem reflecteix aquesta evolució. Hi ha els aspectes de caire militarista que els *Exploradores* de la primera època manifestaven en les desfilades; també l'estima a l'uniforme i les ensenyas, al cerimonial i als consells d'honor amb el judici de l'actuació dels escoltes. Tot això, dins el temps de la clandestinitat s'exercia a mitges, però s'aspirava a fer-ho cos normal de les unitats. Aquestes realitats -concrecions- podien ser estimulants. Per a molts nois i noies ho han estat; per altres, a l'inrevés.

Cal parlar també de l'ordre en els locals i Campaments. Els caps passaven a fer la revisió de les instal·lacions, a comprovar la netedat. "*Deixar les coses millor de com les hem trobat*", "*estar a punt*" i "*a fer servei*" viscuts com una actitud que es converteix gairebé instintivament en acció a favor dels altres, sigui qui sigui.

Un altre punt de l'exigència seria, per als escoltes cristians, catòlics, la seriositat a viure el misteri de fe en el Crist, a través de la litúrgia ben celebrada i amb creativitat, tota còsmica, enmig de la natura.

Minyons escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya, pel que llegeixo al *Correu*, vol recuperar coses, sense que signifiqui tornar al passat...

Les altres opcions de l'escoltisme animat per la fe cristiana

En parlar de les Delegacions d'escoltisme ja he fet esment als grups escoltes confessionals que en aquell moment no hi volgueren entrar a formar-ne part. Vull fer-hi també la meua reflexió.

Recordo encara els fets. La meua posició era d'estranyesa. Per què no volen adherir-se a aquest reconeixement que el bisbe fa de l'escoltisme? No ho volia així Mn. Batlle? També s'hi afegia la meua vinculació familiar: el meu germà Jordi havia estat protagonista en aquest afer.

Ara, en llegir el llibre i veure explicat tot el procés, i vist a distància, m'ho he pres d'una altra manera. He entès més les raons. No he estat d'acord amb la manera què es van produir les coses. Vull dir una certa desqualificació mútua. Em sembla que des de la Delegació es considerava que era incoherent afirmar la confessionalitat catòlica-cristiana i no voler formar part de l'associació aprovada pel bisbe i, fins i tot, es vivia gairebé com una desobediència.

Des de l'altre costat, l'ambigüetat política i eclesial portava a desqualificar la Delegació, perquè representava l'adhesió a un bisbe -a Barcelona el bisbe Gregorio Modrego- lligat al règim. Un altre argument es fonamentava en la idea d'una Església més *oberta*, en la qual els escoltes per formar part de l'agrupament no haguessin de ser el cent per cent catòlics ni l'activitat hagués de ser tot ella eclesial. També aquest estil d'agrupament els apropiava més als altres agrupaments no confessionals. Era, doncs, un argument

a favor de la volguda unitat de l'escoltisme català.

En la meua opinió d'ara, entenc que calia acceptar d'entrada la pluralitat i, per tant, agrupaments confessionals adherits a les Delegacions i d'altres no. Curiosament, mossèn Antoni Torner, més aviat capellà tradicional, va afavorir la pluralitat (pàg. 189) possiblement per allò de ser un vell escolta, amic d'escoltes de tots els agrupaments.

Els fets van portar les coses a la pluralitat en el si dels mateixos agrupaments adherits a les *Dde*. En parlarem tot seguit en referir-me a la crisi de fe dels caps. Si, en un principi, es volia mantenir la identitat catòlica dels agrupaments, malgrat l'ambigüetat política del moment, aquesta, a causa del procés de secularització que s'anava produint, va obrir les esquerdes de la tolerància. També el principi de la llibertat religiosa explicada i propugnada pel Concili Vaticà II hi va contribuir.

La crisi de fe dels caps dels agrupaments catòlics (pàgs. 344-350)

Vet aquí una qüestió ben dolorosa. L'educació cristiana oferta als nois i noies no els va capacitar per fer front al marxisme que en aquells anys els militants clandestins del PSUC propugnaven a la Universitat, tot presentant un programa concret de societat justa. He pensat més d'una vegada que si l'acció generosa i convençuda d'Alfons-Carles Comín per conciliar cristianisme i comunisme, hagués arribat abans a la palestra pública, molts dels joves educats en els nostres moviments -escoltisme, JOC, JEC, etc- no haurien trobat els *seminaris* que els convertien en ateus.

Es va haver de fer front en les unitats a l'ambigüetat dels caps. Aquells que teòricament havien de ser educadors de la fe només complien externa-

ment en els actes. Cap testimoni personal; els consiliaris ho havíem de fer tot. Però aquí, així mateix, es produí la crisi del compromís celibatari. Els nostres consiliaris de primera hora de la Delegació hagueren d'abandonar el ministeri. Fou una nova dificultat per seguir endavant.

Entrar en l'anàlisi de les causes de tot aquest procés és ben complex. I la lliçó que n'hem d'aprendre, penso que encara l'hem d'anar fent. Cap on vol anar bufant l'Esperit?

L'aportació del nostre escoltisme catòlic al conjunt de l'Església, tant a les nostres diòcesis com a l'Església universal

Vet aquí diversos aspectes de la vida eclesial: sobre la litúrgia, tal com ja he insinuat, sempre ha estat cuidada, amb la preocupació que sigui pedagògicament viscuda i participada. Jordi Font, consiliari de Girona, recentment n'ha fet la tesi a l'Institut de Litúrgia de Barcelona. En parlar de la renovació litúrgica a la nostra terra, cal comptar amb l'aportació de l'escoltisme.

Un altre aspecte: la corresponsabilitat; vull dir, l'estil de govern en l'Església. El tarannà jeràrquic de l'escoltisme ha tingut sempre en compte la realitat de la base, és a dir, la bona relació, l'amistat, la germanor entre caps, consiliaris, nois i noies; el sentit de la lleialtat. Penso que en entrar en els quadres eclesials, en els consells pastorals parroquials o diocesans, en el Consilium pro laics romà, les Organitzacions Internacionals Catòliques (OIC), els nostres escoltes, homes i dones, han fet aquesta aportació. Per això contribuïren al bon desenvolupament-seguiment del Concili Vaticà II i a la seva aplicació, amb exigència i amb esperit crític.

L'evangelització: el mètode escolta tan d'acord amb la psicologia dels nois

i noies, partint de la seva realitat més humana, n'ha fet, com per una transmissió *natural*, una eina de penetració missionera. Malgrat la *crisi de fe dels caps* ja esmentada, l'escoltisme catòlic de casa nostra ha forjat personalitats que, en l'actualitat, transmeten valors,

propis dels homes de bona voluntat, però genuïnament evangèlics. Vet aquí el nombre elevat de vocacions sacerdotals i religioses, de matrimonis exemplars, de professionals, polítics, intel·lectuals, obrers, al servei del poble de Catalunya i de l'Església...

TEMPS ERA TEMPS

ELS MEUS RECORDS DEL PAPA PAU VI

Dr. RAMON TORRELLA, arquebisbe de Tarragona

Els propassats dies 20 i 21 de maig, se celebraren a Madrid unes Jornades d'estudi sobre el tema *Pau VI i Espanya*, i l'arquebisbe de Tarragona, Dr. Torrella, va intervenir-hi en la sessió d'obertura, com a bon coneixedor i col·laborador directe que fou del Papa Montini. Tot seguit, traduïda al català, reproduïm la seva intervenció, carregada d'afecte envers un Papa del que guarda grans records.

La meua intervenció, en aquestes Jornades d'estudi sobre Pau VI i Espanya, vol ser un testimoni de la meua experiència viscuda a la Cúria romana durant set anys i mig al servei d'aquest Papa.

El Cardenal Montini fou elegit Papa el dia 21 de juny de 1963. Era el candidat indiscutible per l'excel·lent experiència dels seus 17 anys a la Secretaria d'Estat, amb el Papa Pius XII, i pels seus nou anys d'arquebisbe de Milà.

En ocasió de la mort de Joan XXIII, havia dit que el testament del Papa Joan no podia quedar tancat en un sepulcre, i a ell li tocà recollir amb fidelitat l'herència de Joan XXIII. Ell va ser el Papa providencial per acabar el concili Vaticà II i tenir cura de la seva aplicació amb humilitat i fortalesa, amb prudència i valentia.

La seva primera encíclica *Ecclesiam suam* recollia les paraules pronunciades en el discurs d'obertura de la segona sessió del Concili quan en precisà clarament els objectius: *"el coneixement o, si es vol, la consciència de l'Església, la seva*

renovació, el restabliment de la unitat de tots els cristians i el diàleg de l'Església amb els homes i dones d'avui " (Discurs del 29 de setembre de 1963).

Pau VI va instituir els nous organismes desitjats pel Concili i que van donar a la Cúria romana una nova fesomia.

Al 1964 i al 1965 creà el Secretariat per als no-cristians i el Secretariat per als no-creients. El Secretariat per a la unitat dels cristians, que Joan XXIII havia instituit com a Comissió conciliar, Pau VI l'elevà a organisme postconciliar.

Al 1967, Pau VI instituí el Consell de Laics i la Comissió Justícia i pau, amb la peculiar estructura d'un mateix president i un mateix vice-president per a sengles organismes.

Al 1970, creà la Comissió per a la Pastoral de les migracions i el turisme; al 1971, el Consell pontifici *Cor unum*, per a la promoció humana i cristiana i per a la coordinació de totes les Agències catòliques d'ajut. Al 1973, va quedar constituït el Comitè per a la Família, vinculat al Consell de Laics.

A més a més dels nous organismes postconciliaris, recordem que Pau VI promulgà la Constitució *De regimine Ecclesiae*, amb la novetat d'accentuar el caràcter universal dels seus membres, principalment a nivell dels responsables superiors, i evitar el *carrerisme* perquè els alts càrrecs rebien el nomenament del Papa per a cinc anys, i no com abans, que ho eren pràcticament *ad vitam*.

El Sínode dels bisbes l'havia creat Pau VI, l'any 1965, perquè la col·legialitat episcopal tingués un camí estructural i representatiu de les Esglésies particulars.

Al 6 de novembre de 1970 es publicà el meu nomenament de vice-president del Consell de Laics i de la Comissió pontificia *Justícia i pau*. Sempre he considerat que el meu nomenament obeïa al desig de Pau VI de tenir a la Cúria un bisbe espanyol. Amb la malaltia del cardenal Larraona no hi havia, aleshores, cap cardenal ni bisbe espanyol en els organismes de la Cúria.

Em vaig incorporar a la Cúria al 5 de gener de 1971. Va ser un regal de reis car el dia de l'Epifania ja vaig haver d'assistir a l'acte de lliurament del premi Joan XXIII a la mare Teresa de Calcuta.

Al cap de vuit dies se'm va indicar que havia de participar en la Comissió que elaborava el document preparatori per al tema *La justícia en el món* que, amb el tema del *sacerdoci ministerial*, eren els dos temes per al Sínode del mateix any 1971.

Abans del Sínode d'octubre, al 14 de maig de 1971, Pau VI féu publicar el document *Octogesima adveniens*. El caràcter d'aquest document és del tot excepcional. Es tracta d'una Carta apostòlica de Pau VI dirigida al cardenal Maurici Roy, president del Consell dels Laics i de la Comissió *Justícia i pau* en ocasió del 80è aniversari de la *Rerum novarum*.

Alguns van pensar que el document intentava anticipar-se als resultats del Sínode dels bisbes. En realitat, era un gest molt clar d'estima i impuls als dos organismes nous. A més a més era una forma menys oficial i més lliure d'abordar els problemes socials nous, insistint en una crida a l'acció per una justícia millor i a la responsabilitat política dels cristians exercida lliurament dins del pluralisme d'opcions que la fe ofereix.

El maig del 1973, el Comitè de la pau, que havia preparat el document *Reflexions del cardenal Roy en ocasió del X aniversari de l'encíclica Pacem in terris*, del Papa Joan XXIII (11 d'abril de 1963- 11 d'abril de 1973), va tenir una audiència amb el Papa Pau VI i jo mateix els vaig acompanyar. En acabar vaig agrair al Papa el recent nomenament de Mons. Maximino Romero de Lerma com a secre-

tari de la Congregació del Clergat. Pau VI, amb un lleu somriure, va fer aquest comentari: *"no comencin ara vostès a fer grup en la Cúria, com fan els francesos..."*. Hem de recordar que el cardenal Tabera havia estat nomenat dos anys abans Prefecte de la Congregació del Culte diví.

"Sé que a Espanya no se m'estima"

Les audiències de treball amb Pau VI solien tenir una durada de quaranta a cinquanta minuts i al final era quan el Papa parlava de coses més personals. Així, un dia em va preguntar sobre la situació a Espanya i va tenir aquesta frase amb un to un xic dolgut: *"sé que a Espanya no se m'estima"*. Recordo que el meu comentari fou distingir entre els ambients oficials i polítics i l'àmbit dels catòlics practicants.

Estic convençut que el Papa era conscient de la diversitat d'actituds que havia comprovat en les audiències dels espanyols, que sempre s'han distingit per l'entusiasme i l'amor al Papa.

En els precedents del pontificat de Pau VI hi va haver el famós telegrama del cardenal Montini, quan era arquebisbe de Milà, on es demanava clemència per a uns anarquistes sentenciats. Començant pel diari ABC, la reacció general de la premsa espanyola va afavorir una campanya negativa contra ell.

Aquesta campanya afectà fins i tot els ambients eclesiàstics. Puc explicar un fet inèdit que il·lustra aquesta afirmació. Després de la mort de Joan XXIII, en el període de seu vacant, vaig anar a visitar el Nunci Mons. Riberi per informar-lo sobre la JOC. Inesperadament em convidà a dinar i vaig acceptar. Durant el dinar, Mons. Riberi, de sobte, ens emplaça, a tots els comensals, amb aquesta pregunta: *qui serà el futur Papa?*", i començant per la seva dreta, tots vam haver de pronunciar-nos. Em va arribar el torn i vaig dir: *"potser el cardenal Urbani, patriarca de Venècia..."* "Vostè el coneix?", comenta el Nunci, i li dic: *"no, però com que va estar en l'Acció Catòlica italiana i potser els cardenals volen un Papa més gran per evitar un pontificat llarg..."*. Els altres comensals van dient la seva i acaben les intervencions sense que ningú digui el nom del cardenal Montini. Ràpidament, Mons. Riberi tanca els comentaris amb una rotunda afirmació: *"serà Montini, no ho dubtin..."*

El fet és significatiu. Hi havia a la taula dos superiors generals de dues Congregacions religioses espanyoles i un bisbe d'una diòcesi espanyola, en un total de vuit persones.

En el meu treball ecumènic vaig tenir l'oportunitat de parlar diversos cops amb el professor Cullmann. Cada any solia tenir una audiència amb Pau VI. Un cop, l'Església valdense de Roma va oferir un dinar íntim al professor i hi vaig ser convidat. Durant l'aperitiu vam poder parlar i em va explicar l'audiència d'aquella mateixa setmana amb Pau VI, dient-me que la conversa amb el Papa li feia bé espiritualment. Jo li vaig dir: *"estimat professor, permeteu-me que us faci un comentari. Sense voler cap judici sobre la santedat de Joan XXIII i la de Pau VI, considero que la humilitat de Pau VI és superior a la de Joan XXIII."* Cullmann em digué: *"jo penso el mateix, i li diré que em sembla que Pau VI, a més de ser el successor de Pere, és un cristià contemporani de primera classe"*.

Quan s'estava estudiant la renovació del Concordat espanyol vaig aprofitar una audiència privada amb el Papa per expressar-li la meua opinió. Recordo que li vaig dir que davant de les circumstàncies del règim de Franco i tenint en compte

el futur de l'Església a Espanya, m'inclinava a favor d'uns acords bilaterals. Pau VI es limità a contestar: *"no tots pensen el mateix en aquesta casa..."* Era una clara referència a Mons. Casaroli i a Mons. Benelli.

A l'any 1973, vaig visitar sis països d'Amèrica Llatina. Pocs dies abans del meu viatge vaig tenir una audiència amb el Papa. Li vaig explicar el programa de les meves visites, els objectius i les diferents reunions amb bisbes i amb les Comissions nacionals de *Justícia i pau*. Va fer preguntes i comentaris al llarg de la conversa. En acabar em va dir: *"Em permet dir-li una cosa? Miri, en aquest viatge no esperi grans rebudes, ni quan arribi, ni en les seves visites. Els temps han canviat..."* I afegí: *"Puc dir-li més? Sigui molt realista. Observi la situació de cada país i demani allò que realment pot esperar que seran capaçes de fer..."*

El 20 de desembre de 1975, Pau VI feia públic el meu nomenament de vice-president del Secretariat per a la Unitat dels cristians. M'honorava amb aquella benèvola confiança i m'encarregava una gran responsabilitat. Amb la renúncia del cardenal Alfrink, el cardenal Willebrands s'ocuparia de la seu d'Utrecht.

Quasi a l'acabament de la meua primera audiència amb Pau VI després de comentar la meua nova tasca, em va estrènyer les mans i em va dir: *"posi en aquesta nova tasca una gran dosi d'humilitat i molt d'amor"*.

Un gest evangèlic

Amb motiu de la visita a Roma d'una delegació ortodoxa del patriarcat de Bucarest, durant el sopar a l'Hotel Columbus, un bisbe romanès es va referir al fet que Pau VI havia besat els peus del metropolità Melitón, en acabar la celebració ecumènica a la capella sixtina, i em preguntà si va ser un gest espontani i quin era el seu significat, quina era la teologia d'aquella acció. Li vaig contestar que personalment creia que es tractava d'un gest espontani i que desconeixia quin era el seu significat, però que li ho preguntaria al Papa en una propera ocasió. Així ho vaig fer al cap de poc temps, al final d'una audiència privada, explicant-li les dues preguntes del bisbe ortodox i la meua resposta. Pau VI em va dir: *"Mons. Torrella, vostè es va equivocar. No va ser un gest espontani, va ser un acte molt meditat, i quan a la teologia o significat del gest, és la teologia de l'evangeli: Jesús féu el mateix..."*

Al maig del 1978, Pau VI em va enviar com a representant de l'Església de Roma al patriarcat ortodox de Moscou, en ocasió de celebrar el 60è aniversari de la restauració d'aquest patriarcat. Amb motiu d'aquest viatge vaig tenir una audiència amb ell, el dia 3 de juliol de 1978, passat un mes de la meua tornada de Moscou. El Papa em va fer moltes preguntes sobre la salut del patriarca Pimen i del metropolità Nikodim. Em va preguntar sobre el treball del patriarcat, sobre el paper del metropolità Nikodim i del metropolità Juvenaly, si tenien una distribució de feines a l'estil de Mons. Benelli i de Mons. Casaroli a Roma. Acabada la conversa, s'aixecà i, molt amable, em va dir: *"què li pot oferir un Papa vell?"* Va posar molt d'èmfasi en la paraula *vecchio*. En dir-li jo que quan ens va parlar en l'homilia del dia de Sant Pere ens va commoure a tots, va comentar: *"aquesta és la veritat: sono vecchio"*. Després, va agafar d'una tauleta una safata amb rosaris i medalles del seu pontificat, dient-me: *"vostè mateix"*, i jo li vaig respondre: *"si em toca escollir a mi, n'agafaré molts..."* Em va contestar: *"aleshores, posem-ne set..."* I vaig prendre set rosaris i set medalles. El Papa afegí: *"agafi més rosaris per a persones velles o malaltes que vostè coneixi..."* Aquesta va ser

la meua darrera audiència privada amb Pau VI. Durà una hora i cinc minuts.

Al mes següent, el dia 6 d'agost, dia de la Transfiguració del Senyor, moria a Castelgandolfo exactament als catorze anys de la seva primera encíclica *Ecclesiam suam*.

Pau VI, en els seus quinze anys de pontificat, va crear un total de 115 cardenals: 37 italians i 78 no italians, en sis consistoris.

Pau VI va ser el Papa del present, ansiós per captar i apreciar les situacions noves, preocupat per discernir el ferment evangèlic en els corrents tumultuosos de la societat contemporània.

Era un creient amb el dinamisme de l'esperança cristiana, però vivia en pròpia carn els sofriments de l'Església. Li va tocar de viure els difícils temps del post-concili. Va patir mols disgustos, molts maldecaps i no pocs moments d'autèntica tristesa. N'hi ha prou amb recordar les nombroses secularitzacions, la disminució de les vocacions, el patiment i la persecució dels creients en els països comunistes...

No hi van faltar, en el seu pontificat, gests profètics a favor de l'ecumenisme o a favor de la pau mundial.

En l'al·locució de la cloenda del Concili, Pau VI, en afirmar la seva principal intenció religiosa, va centrar el discurs en la promoció de l'home. "*L'Església del Concili -afirmava- s'ha ocupat de l'home tal com avui es presenta: de l'home viu, de l'home tràgic en els propis drames, de l'home que riu i plora, de l'home que pensa, que estima, que treballa, que sempre espera quelcom... La missió de l'Església s'orienta en una única direcció: servir a l'home, servir a la humanitat sencera... que aquí hem après a estimar més i a servir millor...*" Pau VI es definia, d'aquesta manera, com a expert en humanitat.

Confio que aquesta aportació meua sigui una sincera i afectuosa introducció a aquestes Jornades que els seus organitzadors - l'Institut Pau VI, de Brescia, i la Pontifícia Universitat de Salamanca- han programat amb gran encert de ponències i testimonis.

SERVEI DE PUBLICACIONS DE LA GOAC

El Centre d'Estudis Pastorals (CEP) distribueix a Catalunya les publicacions de la Germandat Obrera d'Acció Catòlica (GOAC), com un servei d'interès per a molts militants i comunitats cristianes.

En aquests moments tenim a disposició els següents títols:

- **Identidad cristiana y compromiso socio-político.** *Julio Lois.* 625 ptes.
- **Anunciar a Jesucristo en la España de hoy.** *Alberto Iniesta.* 450 ptes.
- **Revisión de vida y seguimiento de Jesús.** *Luis Fernando Crespo.* 1.100 ptes.
- **¿Todavía la clase obrera?** *Rafael Díaz Salazar.* 1.200 pessetes.
- **Internacionalismo y movimiento obrero.** *J. Arriola. Peter Waterman.* 1.250 ptes.
- **La matanza de los pobres.** *Maria López Vigil. Jon Sobrino.* 1.500 ptes.
- **Luchar contra la pobreza hoy.** *Víctor Renes.* 1.250 pessetes.
- **Trabajadores y condiciones de trabajo.** *Carlos Prieto.* 1.500 ptes.
- **Trabajar menos para trabajar todos.** *Guy Aznar.* 1.500 pessetes.

Tots els llibres es poden adquirir al CEP - Rivadeneyra, 6, 3r. - 08002 Barcelona - Telèfon 317 48 58. També es poden demanar per rebre'ls per correu (afegint les despeses de segells).

QUATRE VENTS

BARCELONA

JAUME BERDOY,
arxiprest de Vilanova i la Geltrú

Les Jornades d'arxiprestos de l'arquebisbat de Barcelona

Per tercer any consecutiu s'han celebrat, a la casa Josep Manyanet de Begues, les Jornades d'arxiprestos de l'arquebisbat de Barcelona. Tingueren lloc els dies 6, 7 i 8 del proppassat mes de juny, i comptaren amb l'assistència del senyor arquebisbe, els cinc bisbes auxiliars i la pràctica totalitat dels arxiprestos.

La introducció de les Jornades anà a càrrec de Mns. Ricard M. Carles que donà la benvinguda als assistents i comentà el capítol 43 del llibre del profeta Isaïes, en el qual s'hi llegeix "*no tinguis por, que Jo sóc amb tu...Els meus testimonis sou vosaltres*".

A continuació, Mns. Joan Carrera llegí una reflexió sobre l'arxiprest en el moment actual de la pastoral diocesana. En ella el bisbe Joan presentà, a partir dels documents *Orientacions per a la pastoral diocesana*, *Un pas endavant en la pastoral diocesana* i, sobretot a partir del *Pla pastoral*, algunes concrecions sobre la identitat, la comunió i l'evangelització.

L'exposició del bisbe Carrera serví d'introducció al treball per demarcacions episcopals. Aplegats en quatre

grups, els arxiprestos de cada una de les demarcacions, presidits pels respectius bisbes encarregats, iniciaren la revisió del curs 1993-1994 a la llum d'algunes conclusions operatives del Pla pastoral.

Al matí del segon dia, es féu la presentació de dues propostes d'acció diocesana per al treball dels arxiprestats durant el proper curs. En primer lloc, Mn. Blai Blanquer, arxiprest de Granollers, parlà sobre la preparació, celebració i seguiment del matrimoni. Referent a la preparació, el ponent subratllà la importància de l'acolliment i la conveniència d'oferir als nuvis uns curssets o entrevistes pastorals (acolliment) que els ajudin a viure cristianament el seu matrimoni. Parlà també de l'adequada preparació dels acollidors i dels responsables dels curssets prematrimonials. A continuació, es fixa en alguns aspectes de la celebració i subratllà la necessitat d'atendre pastoralment els matrimonis joves. Tot seguit s'inicià un interessant debat en què els qui hi intervingueren assenyalaren, entre altres coses, els problemes que comporta, en alguns arxiprestats, el cobrament d'aranzels i el lloc de la celebració. Alguns arxiprestos insistiren en la conveniència d'unes celebracions senzilles i dignes i en la presència d'elements evangelitzadors tant en la preparació com en la mateixa celebració del sacrament.

L'altra proposta d'acció diocesana, aquesta sobre la formació permanent del clergat, va ser presentada per Mns.

Pere Tena. Partint de l'exhortació apostòlica postsinodal *Pastores dabo vobis*, el bisbe Pere parlà de la necessitat que tenen els preveres d'enriquir la seva condició de pastors, sense oblidar cap d'aquestes quatre dimensions: la humana, l'espiritual, l'intel·lectual i la pastoral. En el camp de les propostes operatives, assenyalà algunes formes bàsiques de formació permanent per a tots i diverses possibilitats de formació, tenint present la situació personal de cada prevere i les conveniències de la diòcesi. També aquesta exposició anà seguida d'un debat.

El programa de les Jornades assenyalava per a la tarda del dimarts un diàleg obert sobre temes diocesans i una breu informació sobre el Concili Provincial Tarraconense que anà a càrrec de Mn. Antoni Matabosch, president de la comissió diocesana del Concili.

L'ampli diàleg sobre temes diocesans posà damunt la taula una sèrie de qüestions que preocupen, si més no als arxiprestos que intervingueren, molts dels quals es feien ressò de l'opinió d'alguns dels seus companys preveres. Entre altres qüestions es plantejaren les següents: a) la relació entre delegacions diocesanes, demarcacions episcopals i arxiprestats; b) la comunicació entre els arxiprestos i els consells presbiteral i pastoral diocesà; c) la distribució del clergat; d) la manca de preveres i els problemes que aquesta situació genera, sobretot en el món rural; e) la pastoral vocacional; f) el diaconat permanent; g) el sagrament de la Penitència i les diverses fórmules d'absolució; h) alguns fets eclesials que afecten negativament i provoquen en algunes persones desmotivacions i replegament.

Durant una estona del matí del tercer dia, es tornà al treball per demarcacions episcopals, iniciant-se la programació del curs 1994-1995 sobre la base de la revisió feta i de les propostes d'acció diocesana.

A més de les reunions de treball, configuraren les Jornades la pregària de la Litúrgia de les hores feta en comú, la celebració de l'Eucaristia, la relació interpersonal, el compartir la taula i les estones de descans i la vetllada del dimarts a la nit amb les cançons d'en Xavier Morlans i d'en Luís Alfredo.

Durant tots els dies, en un clima de comunió no trencada per la diversitat d'opinions expressades, els reunits es mostraren atents a la vida de l'Església diocesana, preocupada per l'evangelització i corresponsables en la recerca del que ha de possibilitar avui i aquí un millor treball pastoral.

GIRONA

JAUME REIXACH, corresponsal

Escric aquestes ratlles en ple solstici d'estiu, però no parlaré de les fogueres de Sant Joan, sinó de dues notícies molt contraposades, tot i que cadascuna duu l'empremta del foc: únicament que la primera és flama i la segona és cendra.

Vull parlar de l'*Aplec de l'Esperit* (notícia primaveral) i de la pública professió d'apostasia que va fer mossèn Manuel Pont, capellà de Vilamarí i ex-director de Ràdio Popular de Figueres (notícia tardoral).

Començaré per l'última perquè és la més trista. I prefereixo acomiadar-me amb una notícia alegre. Una i altra, tanmateix, han estat notícia de primera pàgina al Punt diari, amb un tractament que, tot i voler ser objectiu, provocà el greuge comparatiu. Però som en allò de sempre: existeix l'objectivitat?

El sermó de l'apòstata

Als 65 anys d'edat i quan en fa més de quaranta que va cantar la primera Missa, al seu poble natal, Anglès, mossèn Manuel Pont ha decidit abjurar de la fe catòlica i abandonar el sacerdoci. És un pas que ell mateix ha qualificat de dolorós i que ell mateix ha volgut fer públic de manera ben singular: aprofitant la missa de Corpus i convertint l'obligada homilia en la seva personal professió d'apostasia catòlica. Una apostasia que no acaba de ser completa, ja que, d'acord amb les seves paraules, "*crec en Déu i crec en el seu enviat Jesucrist. No crec en l'Església...*"

No tinc res a dir respecte a la seva decisió personal i lliure, però sí sobre els seus arguments, que m'omplen de perplexitat, així com el fet de voler exemplificar amb l'apostasia, convertida en sermó. Quelcom hi deu haver que no funciona en el nostre estament si fins i tot la mateixa apostasia pren una forma tan *clerical*...

Però el fet és aquí, tan real com la vida mateixa i el que no podem fer és amagar el cap sota l'ala. A la diòcesi de Girona, segons les notes de premsa que acompanyaven la notícia de l'apostasia, ja són seixanta els capellans que han abandonat el ministeri durant els últims vint anys, si bé només dos -l'altre va ser Joan Viñas, també d'Anglès- ho han fet d'una manera pública, explicitant que apostataven.

El cas (quan escric aquestes ratlles, la notícia encara es fresca) ha motivat que es fessin sortir a la llum pública els canons del Dret Canònic que fan referència a l'apostasia. La lletra d'aquests canons fa tuf de resclosit, i això encara afegeix més tristesa a un afer que jo trobo simplement *humà*, es miri per on es miri. Un afer que afecta -no ho oblidem- l'interessat en primer lloc, però també -i molt- els bisbe Jaume i la feligresia de Vilamarí. El bisbe Jaume ha dit que se sentia dolgut, que no com-

partia les raons de Mn. Manuel, però que restava personalment obert al diàleg. Els feligresos també hi han dit la seva. I així, amb l'opinió d'uns i d'altres, hem tingut ocasió, novament, de comprovar el grau de pressió social a què viu sotmès el capellà, persona pública per excel·lència, sobre el qual hi projectem desitjos i frustracions del nostre jo més íntim. El capellà ha de tenir o ha d'encarnar tot allò de noble que voldríem per a les nostres vides, i que potser mai no aconseguirem. Ell, en canvi, n'ha de fer gala. És la clàssica *angelització* del capellà, de la seva missió i de la seva vocació. Però també encarna, si molt convé, les nostres frustracions com a creients i sovint es veu convertit en el boc expiatori de la comunitat. És evident, per tant, que cal revisar la funció del capellà, excessivament sacralitzada i per consegüent, deshumanitzada, o, si ho preferiu, descontextualitzada. És simptomàtic que Mn. Manuel Pont hagi dit que, apostatant de la fe catòlica i del sacerdoci, es sentia *un home lliure*. Vol dir que probablement fa temps que havia perdut la vocació de viure la fe, ja que la fe ens fa lliures. I suposo que servir la fe sense tenir-ne, ha de ser -per força- un infern. En aquest supòsit, sí: quin descans, apostatar!

Però hi ha més, hi ha els arguments esgrimits: "*Tots som testimonis que l'Església cau*", afirma. I bé, també tots som testimonis que l'Església és més viva que mai, i més autèntica que en d'altres èpoques. Avui dia hi torna a haver màrtirs. I ningú no ha dit que creure en l'Església (humana i pecadora) sigui fàcil. Raimon Pannikar ha escrit en els seus *Llampecs vermells que "el perill ve de fora: els emperadors, els comunistes, els capitalistes, els musulmans, l'estat, el món; etc. Però la dificultat ve de dintre. Amb altres paraules: realitzar les benaurances en la pròpia vida no és gens fàcil. Sobretot quan l'ésser cristià no rep encoratja-*

ment per part dels qui també es diuen cristians. Ja ho va dir Sant Pau...” I continua : “hem recobert el missatge cristià de tantes complicacions (per no parlar d’aberracions i paradoxes), que resulta difícil de discernir què és l’èsser autènticament cristià. Vet aquí el discerniment...”

Però el discurs de Panikkar no s’acaba aquí. Hi introdueix un element que de tan antic i sabut (però oblidat) sembla nou. Diu : “*per a vèncer el perill* (el perill ve de fora, ja ho hem dit) *fa falta la virtut de la fortalesa. Per a superar la dificultat* (que ve de dintre, també ho hem dit) *cal l’obediència. I dic obediència -afegeix- no per a ésser paradoxal, sinó precis...*”

Ara bé : no es pot obeir si no s’entén (el que se sent). Audio (jo sento), obedio (jo entenc). Obeir, per tant, implica saber escoltar. I és força evident que entre jerarquia i clergat, fa temps que per recels i desconfiança (o com a coartada personal) practiquem un diàleg de sords. És molt fàcil satanitzar el Vaticà, mare de totes les contradiccions excepte les personals. Pannikar és contundent al respecte : “*si en la jerarquia, sols hi veiem poder i política, és urgent que fem penitència, en el sentit precis del mot metànoia*”. “*Tots podem opinar sobre les motivacions (psicològiques) de Joan Pau II quan fa prèdiques morals, però som nosaltres qui ho hem de connectar amb l’evangeli i no hem de quedar-nos en una interpretació periodística o legalista. La Llei va ésser abrogada pel Crist. Cadascú és la seva torah, arriba a dir Sant Pau...*”

Posades les coses així, no acaba de convèncer -potser per massa còmoda- l’argumentació de Mn. Manuel Pont, quan diu : “*em sento un home que s’ha acostat més a Déu pel camí del misticisme, de l’experiència, que no pas pel de la teologia*”. I qui no? Però Pannikar no accepta aquest subterfugi. Diu clar i net- que “*no podem divorciar l’espiritualitat de la dogmàtica...*”

Ja ho veieu, amics, on m’ha portat la notícia de l’apostasia als 65 anys d’un mossèn que, quan estudiàvem al Seminari, jo, molt més jovenet, l’admirava perquè era poeta. Ara intento de comprendre’l. Respecto -a més- sense saber-les, les raons personals que pugui tenir i que possiblement no han estat dites. Però no puc sinó reaccionar davant d’una argumentació pretesament objectiva, però que jo considero poc vàlida, perquè és tan d’ahir, d’avui i de sempre, que per això mateix no pot ser mai la raó última.

Penso que l’apostasia, avui, no té raó de ser. “*El regne de Déu -altra vegada Pannikar- ha deixat de ser un exèrcit on es donen ordres amb comandaments unívocs. És el mateix Esperit que es divideix en tants caps com té davant a Pentecosta i es fa entendre per tothom en el llenguatge de cadascú. És la fe, la que ens obre les portes de la intel·lecció, i àdhuc jo diria de l’èsser autèntic, segons aquella frase tan comentada per la tradició cristiana : <si no creieu no subsistireu>. L’existència humana demana la fe*”. Potser per això, l’apostasia de mossèn Manuel ha estat feta amb les degudes reserves, salvant Déu i el seu enviat Jesucrist. Una excepció molt eloqüent, que demostra la veritat més fonda : que en definitiva, és Ell qui ens salva, fins i tot de no caure en una apostasia que pugui significar un pou sense fons. No totes les naus de tornada han estat cremades, però tenim un capellà menys i en l’horitzó no es veuen venir les vocacions. De segur que l’Esperit també envia un missatge a la seva Església, utilitzant precisament el qui se’n separa. Santa Teresa tenia raó quan deia que *és gràcia*”.

L’Aplec de l’Esperit : la Missa és possible

I passo a parlar de l’Aplec de l’Esperit, que ja en tinc ganes.

L'èxit de l'Aplec de l'Esperit que el diumenge de Pentecosta va reunir a Girona prop de cinc mil joves de Catalunya i les Illes, revela a les clares que el panorama religiós no és tan magre com sembla a primera vista.

No és el meu propòsit engegar les campanes al vol, ni penso que calgui, però sí que voldria *postfactum* posar a consideració alguns punts.

El primer -i potser el més evident- és que quan tots hi posem el coll -inclosos els bisbes- la cosa rutlla. La sintonia entre emissor i receptor esdevé plenament satisfactòria. Saber adaptar el missatge és més important del que sembla. A Girona, això es va veure clar.

El jovent no és tan descregut com algú podria pensar. Es deixen enllaminar per les causes nobles, però necessiten la companyia del guia. Un centenar de capellans, la major part dels quals es dediquen al jovent, eren presents a Fontajau.

Engrescar el jovent no és difícil, si se- ls deixa ser protagonistes. Ells mateixos ja es porten l'oli. I el bon clima -això que tant preocupa als organitzadors- es produeix de manera espontània. S'ha de fer confiança i deixar volar l'esperit.

També va quedar clar que voler dis-fressar el missatge -o voler-lo descafeïnar- com es feia fins fa poc, no és pertinent. En una societat que tendeix a l'agnosticisme, a la fe camuflada i poc coherent, la confessionalitat clara i neta, sense additius, ha recuperat terreny. La fe no ha de ser triomfalista, però tampoc vergonyant. Com més explícita, millor, més atractiva.

Tot i que la multiplicat de misses ha anat en detriment -ara ho estem palpant- de la Missa en majúscules, a Fontajau es va veure que la Missa (en majúscules), la gran celebració comunitària de la fe, és, encara, possible i desitjable. Cal restituir a la missa, la seva grandesa. Menys misses i més Missa.

LLEIDA

JOAQUIM COLELL, corresponsal

Tenim revolucionada la capellanada del nostre bisbat. I ja endevineu per quin motiu: l'espinesa qüestió dels límits diocesans, de què us suposo informats pels mitjans de comunicació social, que en parlen un dia sí i un altre també.

Sembla que els capellans aragonesos s'ho han prè a la tremenda, si més no quatre d'ells que, en ser arxiprestos, s'han atribuït la representativitat de 70.000 persones, sense que hi ha hagut cap elecció formal pel mig. Ja és curiós -si no una altra cosa- que en aquests temps eclesials que vivim -*tots som Església, tots som responsables, l'Església és cosa nostra, l'Església és el poble de Déu, etc.*- hi hagi algú amb la gosadia d'atribuir-se, sense més credencial que la seva personal interpretació, la representativitat de tanta gent.

Jo sóc laic, i ho torno a repetir per si de cas. I em rebenta -perdoneu-me l'expressió, però no en trobo d'altra- aquest *messianisme* clerical, de nou encuny, que plana damunt la nostra diòcesi. Mireu com sóc, que ni tan sols admeto que el bisbe tingui, ell tot sol, la representativitat de tota la diòcesi si no és amb el suport i el consentiment dels seus capellans i dels laics. Però deixem aquesta qüestió episcopal, que potser hi ha massa teologia en joc i jo no sóc cap teòleg.

Tornem al tema inicial: la projectada, desitjada per alguns, blasmada per uns altres i potser inevitable segregació d'una bona part del nostre bisbat. Algú em podrà dir que hi pinta el *Justicia de Aragón* en tota aquesta qüestió? I els alcaldes dels pobles de la zona en qüestió? Els qui veritablement hi pintem - i hauriem de pintar- som els cristians de la diòcesi de Lleida, aragones-

sos i catalans. Perquè la segregació ens afecta a tots, als de la banda d'allà i també als de la banda d'ençà.

A mi, els capellans em van dir, i jo m'ho vaig creure -que en som d'infeïços, de vegades!- que la meua pertinença a l'Església es concretava i havia de ser viscuda en la diòcesi de Lleida. Fins i tot em sembla que d'aquesta manera ho afirma el Concili Vaticà II. I ara resulta que alguns estan decidint la disgregació de la meua família, i jo, a la pallerà. I com jo, tots els laics i laïques, tant d'una banda com de l'altra.

Home, això no és seriós. *No es de recibo*, com diuen els castellans. Aquí, o juguem tots o estripem les cartes. Per això afirmo, sense cap mena de complex, que en aquest tema hi vull participar perquè tinc el dret de fer-ho. I si fan falta arguments, m'aprendré de memòria la *Lumen gentium* del Vaticà II. Senzillament, hi vull dir la meua, i a veure qui és l'eixerit que em demostra que no hi tinc dret...

Potser sí que la segregació s'ha de consumir; potser sí que això és el millor per a totes aquelles parròquies pertanyents civilment a l'autonomia aragonesa. Però demano i exigeixo que m'ho expliquin. Al cap i a la fi, s'està parlant de la disgregació de la meua família i no hi ha dret que em vulguin mantenir al marge d'una qüestió que m'afecta personalment.

Mireu què us dic : com a mínim exigeixo que se'm doni, en aquest enterrament un ciri tan gros com el que s'ha donat al *Justicia de Aragón*, amb tots els respectes per la institució i pel qui la representa. I, vés per on, em considero portaveu de molts capellans i laics i laïques catalans i catalanes que senten el mateix.

Ho dic sincerament : els *cuatro arciprestes de la zona* em mereixen tot el respecte i tenen tota la meua consideració. Però això no m'impideix de dir-los públicament que s'han passat. A mi tant em fa que el bisbe no els hagi vol-

gut rebre, o que se'ls hagi negat la possibilitat d'exposar la seva tesi en el Consell presbiteral. A mi, el que em cou és que hagin menystingut d'una forma tan olímpica els laics i laïques. Ja som grandets, tots plegats, i el mínim que ens podem exigir, els uns als altres, és coherència i respecte. Som molts els laics i laïques de l'Església de Lleida - i d'altres esglésies-, aragonesos i catalans, que esmercem esforços i dedicació en la tasca eclesial, sense cobrar ni un duro i posant diners de la nostra butxaca. Per això ens sembla que no demanem res de l'altre món quan exigim que se'ns tingui en compte.

I si, segons diuen, el bisbe de Barbastre és darrera de tot aquest aldarull, li ho dic també a ell : *senyor bisbe, així no es fan les coses!* Si la diòcesi de Barbastre ha de desaparèixer, perquè és massa petita i no pot sobreviure en aquests condicions, que desaparegui. Al cap i a la fi, sant Agustí va ser bisbe d'Hipona i ara, segons informacions que he rebut, allí no hi ha cap cristià. I és que, en definitiva, tal dia farà un any.

I si també, segons diuen, el senyor Nunci ha convocat a la Nunciatura els bisbes de Barbastre i de Saragossa, d'una banda, i els bisbes de Lleida i Tarragona, de l'altra, i els ha dit que comencin a tractar el tema de la disgregació, exigeixo -perquè sóc cristià- que això se'ns comuniqui i es pugui fer a plena llum, sense que valguin els *secretismes dels passadissos clericals*. Que ja no som, si més no a l'Església, a l'Edat Mitjana quan els *servents de la gleba* se n'anaven a dormir súbdits del comte d'Urgell i es llevaven de bon matí súbdits del comte de Sobrarbe, sense que en sabessin una paraula, ni ningú s'hagués dignat a informar-los.

Apa, ja m'ha sortit tot el que portava dintre. Segurament no servirà de res, tal com les coses es desenvolupen. Però, com a mínim, s'ha manifestat la

veu d'un laic que estima l'Església -la seva Església- tant com la poden estimar els *cuatro arciprestes*, els capellans aragonesos, els capellans catalans i els dos bisbes implicats.

SOLSONA

PEP VILA, corresponsal

Una mica de tot

Hem arribat a les portes de l'estiu, amb el tràfec propi del temps. Els rectors ja respiren a ple pulmó, després d'haver passat pel tràngol de les primeres comunions.

El bisbat ha tingut el goig de veure's representat al gran Aplec de l'Esperit, per un nombrós grup de jovent dels nostres arxiprestats. Aquest jovent ha dit que havia estat una experiència que recordaran tota la vida.

Els darrers records dels 400 anys, els podríem qualificar d'armònics. Cada vegada s'ha anat eixamplant el nombre de persones que han comprat el cassette amb els Goigs de les Mares de Déu del bisbat. Són cantats per la Coral Polifònica de Puig-reig i acompanyats a l'orgue per la Montserrat Torrents. És freqüent de sentir-los amb els radiocassetts dels automòbils dels capellans, mentre transiten d'una parròquia a l'altra, com ara de Navès a Sant Feliu, o de Viver a Serrateix, com també en les estones de música ambiental de la Catedral i parròquies de cap de Comarca.

Aquesta primavera, però, hi ha hagut dos aconteixements que traspassen l'àmbit diocesà i que ens omplen de satisfacció.

Jornada de Justícia i pau a Cervera

Aquesta Jornada se celebrà el dia 7 de maig. Fou presidida pel bisbe de Solsona Mns. Antoni Deig i pels representants de *Justícia i pau* de Barcelona, Joan Gomis, i de la Segarra, mossèn Jaume Prat.

A més de les personalitats esmentades, hi prengueren part amb sengles conferències, Pilar Malla (*Pobres i marginació a Catalunya*), Joan Soler, claretà (*El tercer món i nosaltres*) i Fèlix Martí (*Alguns dels reptes de l'evangeli en la societat catalana actual*).

La capital de la Segarra, una vegada més, va fer la funció de pal major d'una nau que avança de cara al vent, amb la vela desplegada de Justícia i pau. Tot això fou possible gràcies a l'esforç i dedicació del jove sacerdot Jaume Prat, i emprant els termes propis de la marina, els desitgem, a ell i al seu equip, un bon vent per una nova singladura...

Final de curs a Mollerussa i Cervera

A Mollerussa, és feu la cloenda del 2n curs de pastoral del Centre d'Estudis Pastoral (CEP). Ens plau poder celebrar els 25 anys del CEP coincidint en un moment en què aquesta institució ha allargat els seus braços fora de la ciutat de Barcelona i treballa de valent a comarques. El nostre bisbat n'ha fet una excel·lent experiència.

Primer, l'arxiprestat de Tàrraga fou el que va encetar l'experiència, i allà es varen fer els cursos de Pastoral i de Teologia. Quan ha semblat que aquest arxiprestat ja havia acomplert amb el seu propòsit i s'havien esgotat les perspectives d'assistència, llavors han estat dos els arxiprestats que han aprofitat l'oportunitat, servint-se dels serveis del

CEP. L'arxiprestat de Cervera ha estat el lloc on s'han donat els cursos de Teologia, i l'arxiprestat de Mollerussa, els cursos de Pastoral.

El nombre d'assistents d'un lloc i de l'altre és d'uns setanta alumnes. Aquests cursos són molt enriquidors i pràctics, i no solament se n'aprofiten els seglars de l'arxiprestat, sinó que també s'hi aglutina gent d'altres arxiprestats. Donada l'estructura del nostre bisbat, i donat que es fan a un extrem del bisbat com és Mollerussa, s'escau que hi assisteixin persones dels bisbats veïns, com Tarragona, Lleida i Urgell.

El comentari que fan els assistents és que l'experiència és bona, positiva i pràctica.

En recordar aquests 25 anys del CEP, des de Solsona, podem dir que més de la meitat dels capellans han passat per aquesta institució. Molts, en els cursos de Pastoral, i molts, en els monogràfics que s'hi han anat fent.

Crec que fins ara hem tingut raons per sentir el Centre d'Estudis Pastorals una mica nostre. Esperem que en endavant continuï amb el mateix estil de portes obertes, de manera que sigui la casa acollidora i pastoral de l'Església catalana.

URGELL

ANTONI MIRABET, corresponsal

Algunes fites de religiositat popular

És religiositat perquè arrenca de la fe que lliga els homes a Déu, i se li dóna el qualificatiu de popular perquè marca l'ànima dels pobles i es viu i celebra amb el poble. De fet s'ha de defi-

nir com una expressió genuïna i fresca de la fe arrelada en el poble.

La religiositat popular sempre té unes celebracions que marquen el ritme del cor de famílies i comarques. Repassant les informacions de les darreres setmanes hom s'adona que a les comarques del bisbat d'Urgell, aquests dies s'han esdevingut uns fets que no solament marquen els pobles, sinó que arriben a trencar el ritme, a voltes monòton, de la seva quotidianitat. En presento cinc -podrien ser més- perquè són la vida dels pobles i si algun dia aquestes festes desapareixen, els pobles hauran mort, ja no serviran ni per a jardí dels ecologistes.

Reconstrucció de la capella de la casa pairal

Potser és la mostra més clara del que significa l'amor a les pròpies arrels. El Pui és una casa de pagès, situada a prop de Gerri de la Sal. Els amos avui viuen a ciutat i els hereus, amb motiu de la celebració de les nocces d'argent del matrimoni, han volgut reconstruir la capella, ja enrunada, de la casa pairal, dedicada a sant Benet. Acabada la reconstrucció s'ha celebrat la benedicció de la capella i la missa d'acció de gràcies pels 25 anys de matrimoni. Hom recordava la rancor històrica d'uns fets i unes pedres. La titularitat de sant Benet fa honor a la comunitat monacal de benedictins de Santa Maria de Gerri de la Sal que *van contribuir molt positivament, al llarg d'un mil·lenni, al desenvolupament socio-religiós de la comarca.*

Restauració de Sant Quiri en helicòpter

La capella dels sants Quiri i Julita està situada al turó al qual donen nom, sant Quiri, a l'Alt Urgell (1475 me-

tres). Els vehicles tot-terreny solament arriben a la collada des d'on un corriol s'enfila per l'obaga. Mitja hora de caminar per a persones avesades. Calia consolidar i restaurar l'ermita, i la dificultat era el transport dels tres mil quilograms de materials. Un helicòpter, cedit generosament per una família andorrana, oferí la solució. Després, els devots, avui la majoria emigrats a ciutat, van pujar tres caps de setmana a treballar a l'ermita. Una bona feina realitzada amb imaginació i esforç. La modernitat del progrés i la devoció tradicional s'han agermanat per a una obra ben feta i exemplar.

Acaben la restauració de Santa Maria d'Àneu

Des de la plana, prop d'Esterri d'Àneu, Santa Maria, abans monestir i avui només església, presideix les valls d'Àneu. El dia 1 de maig, dia de l'Aplec, les entitats responsables van informar sobre les obres realitzades recentment a l'església i els projectes immediats. Hom parla ja de la restauració total de Santa Maria, centre espiritual de la contrada i aviat una de les antenes de la cultura aneuenca. Ajuntaments, consell cultural de les Valls d'Àneu i bisbat d'Urgell coordinen iniciatives i esforços per recuperar la història total d'unes valls úniques. Qualsevol petjada és estimada pel seu valor : des d'una talla romànica fins a un esclopet de la sega.

A Taús un devot ha escolpit una nova imatge de la Mare de Déu

Ens van cremar la imatge de la Mare de Déu, però no la devoció. El dia 24 de juliol de 1936 era cremada la imatge romànica de l'ermita de sant Martí. Poques setmanes més tard nàixia l'Antoni Ribó. Amb una fotografia

de la imatge cremada ha escolpit la Mare de Déu de sant Martí. Un cairat de pi negre de la casa pairal, fusta dels boscos de Taús, agresolada per centúries, ha ofert la matèria. El poble ha guardat la devoció i, el dia de l'Aplec, celebrà la recuperació de la Verge que presideix la capella romànica."

El bisbat publicarà un mapa dels santuaris i ermites

Al bisbat d'Urgell hom ha comptabilitzat 162 santuaris i ermites, 95 dedicats a sants i 67 a la Mare de Déu. Són santuaris de fe i arques dels valors espirituals del poble. Cal saber on són, quins dies celebren els Aplecs, com s'hi pot anar, etc. Per això el bisbat prepara la publicació d'un mapa dels santuaris i ermites.

Una mestressa i el capellà d'una ermita defineixen el significat dels santuaris. La mestressa deia a les majorales de l'ermita: *deixeu la porta oberta perquè quan anem i venim del camp puguem entrar a visitar la Mare de Déu.* El capellà comentava: *la devoció als titulars d'ermites constitueix l'entranyable litúrgia de les hores que el poble salmeja amb l'alè de la vida quotidiana*".

La fe fonamenta costums, tradicions i festes. Es fa art i història, el llenguatge més profund i sublim del poble.

L'església d'Andorra reclama la classe de religió a les escoles

Andorra, amb la Constitució, acaba d'obrir una nova etapa de la seva història. El poble no s'ha cansat de manifestar els desigs d'enllaçar l'ahir amb el futur, i també l'Església demana que els governants recordin els orígens i la identitat religiosa del poble andorrà.

L'Església de les Valls d'Andorra, en un article publicat al seu butlletí, re-

comana als pares que demanin la classe de religió a l'escola per als seus fills i recorda als legisladors i responsables de l'ensenyament que han de donar, als escolars, el que necessiten per a la seva formació integral i el futur del país.

"L'home és un ser religiós; i un sistema que ignorés aquesta realitat atemptaria contra el dret de la persona a rebre una formació integral". L'editorialista comenta que el fet religiós condiciona el coneixement d'un país de tradició cristiana perquè "forma part de la seva essència i identitat".

Consagració de dos diaques colombians

Josep de Jesús Navas i Josep Eliut Arias, el dia 28 de maig, han estat consagrats diaques i està previst que properament siguin ordenats preveres.

Els companys seminaristes i un grup de fidels de Balaguer i Guissona acompanyaven els dos joves en la seva ordenació. Els darrers mesos han alternat els estudis amb el treball pastoral a les esmentades parròquies.

Ambdós diaques formen part del grup de joves aspirants al sacerdoci que, procedents de Colòmbia, van arribar a la capital diocesana el dia 8 d'octubre de 1992. S'han especialitzat en filosofia i teologia i són ben estimats a les parròquies on treballen. El presbiteri d'Urgell, amb el seu bisbe Joan, comparteix amb el poble cristià els fruits primerencs de les vocacions rebudes de Colòmbia en un marc de comunió eclesial.

TORTOSA

JOAN A. MARTÍNEZ I GARCIA,
corresponsal

Traiguera núm. 200

Traiguera no és només el poble dels canters, en el Baix Mestrat, que hi ha a la línia fronterera entre el Regne i el Principat, que parteix el riu Sénia: en el mes de maig, la revista *Traiguera* que allí publica la parròquia ha assolit el número 200, amb una publicació extraordinària, com és lògic. Tot un rècord de persistència, si de premsa parroquial es tracta. Per altra banda, *Traiguera* és espècie única que cal perfilar, perquè, si més no, quedi per a la història.

No és un full parroquial. Té 12 pàgines de mitjana i té la mida d'un diari normal tabloide. No exclou els temes religiosos, ans aquests són els principals de la revista. És gràfica, sempre amb fotografies del poble, tant de temes religiosos com cívics. La publicació tracta de tot el que afecta al poble: reproduïx les discussions municipals, les campanyes d'eleccions dels partits, segueix els esdeveniments esportius més mínims, tant si són de gent jove com de gent gran, insereix troballes arqueològiques de la contornada, reproduïx documents antics sobre el poble i ressuscita figures històriques de tota mena que hagin tingut relació amb *Traiguera*.

Tota obra té algú al darrera i també *Traiguera*: mossèn Daniel Llatge Bassot, de 54 anys, que aviat farà els 25 anys que és rector de la parròquia de l'Assumpció de Traiguera i que potser no es perd en subtileeses pastorals ni en fer del temple parroquial una tasseta d'or, com és l'obsessió de molts rectors, però fa dues-centes setmanes que arriba a la majoria de llars dels traiguerins, residents o immigrants, un manifest d'estima al poble i un vincle d'uni-

tat en un poble que no es distingeix per la seva tradicional religiositat.

La revista més que una xarxa de pescar gent cap a l'església és un servei de popularitat amorosa a tots els veïns que han vist que Mn. Daniel juga net i no escombra en forma capellanesca cap a casa, sinó que estima des de la parròquia tot el poble i que, sense voler, s'ha convertit en l'àrbitre indiscutible, i en dir àrbitre no vull dir *cacic renouer*, sinó home de confiança del gran públic. Tothom sap que en un poble de 1.500 habitants mantenir una revista així no és per fer-se ric, encara que un cop li vaig preguntar si hi posava cèntims de la parròquia i em va dir que la revista s'autofinança.

Conservar el nivell durant dues-cents setmanes tampoc és fàcil, però ell està atent al que passa o al que ha passat i omple la publicació. I si alguna vegada va curt d'originals, té un ressort que no li falla, ja que té un arxiu de fotografies velles de moltes famílies del poble que l'hi han deixat i que va publicant a poc a poc, creant no sols una memòria de les nissagues traiguerines, sinó també una evolució antropològica que hom pot estudiar en els vestits i en els posats, que és una meravella. És cert que hi ha uns traiguerins saberuts que viuen fora i mai no deixen d'enviar-li a Mn. Daniel l'estudi que han fet sobre el poble, perquè la revista no sigui només una conversa de safareig o l'àlbum dels retrats de família. Aquests col·laboradors de fora ajuden així a conservar un bon nivell, però qui ha collportat la publicació durant tants anys ha estat Mn. Daniel. Ell ha creat una manera de ser rector de poble que, en aquests temps d'anticlericalisme i laïcisme combatiu, ningú no discuteix que no sigui una pastoral digna d'estima i de respecte.

L'orgue de Flix

Flix ha estat un poble que ha saltat a

la premsa pels seus productes químics contaminants del riu Ebre. L'antiga electroquímica ha anat evolucionant segons els temps, i últimament la crisi hi ha tocat a fons. Molts dels treballadors han estat acomiadats amb el sistema de prejubilació. Podien ser un ardat de desvagats per les places i gent de la nosa dintre de les cases. La solució que aquests prejubilats han donat al seu lleure ha estat de fer música. I sota les ordres de Santi Parés i dels altres músics de l'Orfeó han emprès la construcció d'un orgue de tubs que s'instal·larà a la parròquia arxiprestal de Flix, un temple gòtic de transició que sens dubte serà un bon marc per a l'orgue. L'assessorament tècnic el farà el músic Rosend Aymí. El valor de la decisió és que neix d'ells, els quals sempre han viscut el seu lleure de la fàbrica amb el conreu de la música, dintre l'Orfeó de Flix, que ja té una tradició. Han calculat que seran uns dos milions i mig el que necessitaran en materials per construir l'orgue. Pensen que per fer el treball que s'han proposat seran necessàries 8.000 hores de feina. Encara queda gent per a qui el treball és alliberament, quan es fa de gust i en allò que hom estima. Ara us assabentem d'aquesta iniciativa i més endavant esperem dir-vos que l'orgue serveix ja per concerts i per la celebració litúrgica a la parròquia.

La societat *El Caduf* de La Galera

Els passats 21, 22 i 23 de maig es va fer a La Galera, a la comarca del Montsià, una fira de terrissa de les comarques de l'Ebre. Van acudir terrissaires de Miravet de Tivenys i d'altres llocs on encara es treballa el fang de forma artesanal. Convocava una petita societat anomenada *El Caduf*. Cal explicar que el caduf és un dels estris desapareguts de la nostra cultura camperola perquè han desaparegut les sènies. Els

cadufs eren una espècie de llargs pitxers de boca ampla que estaven lligats en rastre a la maroma que la sènia feia rodar per treure l'aigua. El caduf, símbol de l'esforç per treure l'aigua del pou, va servir de nom a un grup de gent que va animar Mn. Manuel Doménech Miliàn per revifar el poble de La Galera : un poble de 700 habitants que antigament havia estat un lloc de terrissers i on ara només quedava Joan Cortiella que, ja entrat en anys, veia morir la professió al seu poble.

La societat El Caduf està presidida per Miquel Tomàs, un jove llicenciat en història que encara que no viu al seu poble, l'estima i hi retorna sempre que pot. Mn. Manuel, que no és dels que posa la mà a l'esquena i deixa la gent a l'estacada, va creure que una manera que la parròquia tingués un sentit i una presència viva al poble, era promocionar la cultura de les mans, que era la que la gent, durant tants anys, van saber conrear. Ells han sabut treure del fang obres d'artesanía popular. Mn. Manuel va integrar obres de terrissa a la decoració del temple parroquial quan el van adecentar, tornant-li la seva bellesa antiga, ja que l'església no és més que una torre romana, de la qual no se sap quina utilitat tenia, potser de vigilància, però que té la bellesa que donen els anys al morter i a la pedra. Joan Cortiella, l'últim terrissaire, avui dia se sent acollit i estimat per molta gent que va a veure i comprar la seva terrissa i sobretot Mn. Manuel que l'ha animat a fer de mestre de les noves generacions que vulguin aprendre la noble professió de pastar el fang, modelar-lo i coure'l en l'antic forn àrab.

Una exposició de ceràmica antiga del poble ha fet treure estris de les golfes, tinguts per inservibles, i valorats ara com a peces artístiques. Diguem que La Galera ha recobrat el seu destí i la seva identitat, i que el catalitzador de tot això ha estat la parròquia. És una

altra manera de fer pastoral : ser ànima d'un poble des de la promoció artesanal i històrica, fent retrobar el poble amb les seves arrels vertaderes.

Unes nocces d'argent rellevants

A Rossell, el dia primer de maig, el pavelló del polisportiu es va omplir per celebrar els 25 anys de prevere del seu rector Mn. Frederic Allara i Aragó. Mn. *Federico*, com normalment tothom el crida, ha estat sempre un home fora del normal en tota la seva vida presbiteral. Va entrar al Seminari per a vocacions tardanes de la Universitat de Comilles perquè el bisbe Moll no acceptava les vocacions adultes al Seminari de Tortosa. El va ordenar, encara que com a prevere del bisbat de Tortosa, el Patriarca de Madrid-Alcalà. Essent molt jove, va començar a ser l'home de confiança del bisbe Carles, que el va nomenar professor del Seminari i molt aviat vicari general de Pastoral, càrrecs que va simultanejar amb el de vicari de la cèntrica parròquia de Sant Blai. Quan va deixar la Vicaria General va passar a ser rector de la parròquia arxiprestal d'Àmposta. Fa un any que és rector de Rossell, un poble de 1.500 habitants al Baix Mestrat. Allí, dalt de l'escenari del polisportiu, Mn. Federico va presidir una missa amb prop de 800 assistents. Centenars de cotxes de les diverses parròquies on havia exercit el seu ministeri, van acudir per acompanyar-lo en la celebració religiosa i participar d'un berenar per a tothom com a cloenda de la celebració. Hi havia, a més, una dotzena de sacerdots amics encerclant l'altar. El cor de joves de la parròquia amb guitarres va animar la celebració amb els cants que tothom va poder seguir mitjançant uns fulls molt ben preparats. Una figura molt principal de la celebració va ser la seva mare, la senyora Teresina, que essent ja bastant gran, encara l'acompa-

nya en el seu treball pastoral a la parròquia. Frederic, fill únic i la seva mare, vídua de guerra, s'han acompanyat mútuament durant la vida i en celebrar les noces d'argent ella va viure aquesta celebració com ningú.

VIC

SEBASTIÀ CODINA, corresponsal

A finals de l'any passat es va celebrar, al Seminari, la Trobada del Consell General del Secretariat Interdiocesà de Pastoral de Joventut. Aquest Consell és format per Delegats de Pastoral de Joventut de tots els bisbats de parla catalana i els responsables dels Moviments, sota la presidència del bisbe Lluís de Tortosa. Entre altres coses es va dir el que cal fer: reflexió constant, reviuere l'esperança, cultivar una dinàmica interna joiosa, endegar una dinàmica externa creativa, posar l'accent en l'espiritualitat encarnada i interpellar en nom dels joves. S'insistí molt en la imaginació de l'Església del futur que caldria que estès al servei de la persona, caminés unida i fos una Església acollidora, serena i constant.

Concili avui

Tothom espera molt del Concili de l'Església de Catalunya. Alguns sectors temen que les coses quedin com abans. Hi ha temes que semblen intocables i precisament són els que més interessen a les comunitats vives del país. Continuar fent la viu viu no engresca a ningú i menys encara els que senten la responsabilitat de conduir les comunitats amb serenor evangèlica. El

desànim s'encomana i tothom creu que no n'hi ha prou amb apedaçar l'Església de Catalunya. Potser caldria fer *foc nou i renovar la faç de la terra...*

Catequesi

Hem caminat fins a la recta final del I Congrés de Catequesi.

En diferents grups s'ha comentat el tercer treball que portava per títol *En quin món fem la Catequesi*.

S'ha parlat llargament de la realitat socio-cultural dels pobles, barris i ciutats de Catalunya, treballant molt especialment sobre la realitat socio-religiosa.

Els trets principals són: la secularització i l'analfabetisme religiós. S'ha fet ressaltar, malgrat tot, que la nostra cultura és cristiana des de temps immemorial i que les idees i comportaments cristians amaren encara els costums, festes i celebracions.

Com a cloenda, cal culturalitzar la fe i alhora evangelitzar, sense perdre temps, la cultura. Des de la vivència de la fe, cal fer país.

Es constata que molta gent dels nostres pobles i ciutats viu entre la distracció i l'allunyament del fet religiós, i sospita que el missatge cristià ja no val per als nostres dies.

Escola de Teologia

Funciona a Vic per a tots els que vulguin aprofundir els seus coneixements bíblics, sota el guiatge dels professors Josep Vives, Ramon Pou, Joan Llopis, Joan Bada, Evangelista Vilanova, Ramon Nogués, Lluís Duch i Josep Maria Via.

Diòcesi missionera

Les Serventes del Sagrat Cor, originàries de Vic, han estès el seu radi d'acció a l'Argentina, on hi tenen tres

cases. Per mitjà d'el *hogar San José Obrero* afincat a Lima, es dediquen a donar tota mena d'aliments i ajuda als transeünts, que són molts. A més, es dediquen a l'atenció, a la formació humana i cristiana d'adolescents i joves, al servei d'infermeria, a la residència, a la promoció professional, etc. Lamenten molt la manca de personal.

I tu, què hi dius?

Després de donar voltes al tema dels joves, ha arribat l'hora d'endegar propostes concretes. En mirar la realitat diocesana, s'han obert diferents camps de respostes pastorals. Entre ells :

- pastoral especialitzada: JARC, JOC i MUEC

- pastoral no especialitzada: Hora 3 i Cursos de Cristiandat

- pastoral educativa: Escoltes i Guies Sant Jordi. MIJAC

- pastoral catequètica

- pastoral de serveis

- pastoral general àmplia

Un ample ventall de possibilitats, unes eines per fer camí, per fer costat, uns mètodes concrets per fer una descoberta de l'entorn i del missatge.

JARC

El Moviment de Joves Cristians de Comarques ha celebrat les Jornades catalanobalears a Gurb. Aquestes Jornades apleguen els grups de joves del Moviment que treballen a les comarques del país.

La Campanya porta per títol : *Serhi, engresca. Els pobles tenim dret a estar bé.*

Notícies llampec

-Mossèn Ramon Vidal i Pietx, sa-

cerdot de Centelles, ens acaba d'oferir un nou volum de les seves obres literàries. Ara es tracta del llibre *Jesús de Natzarè*: el Crist. És tota la vida de Jesús en vers. No ens ve de nou : de tant en tant podem gaudir dels fruits de la seva inspiració de poeta i prosista.

I també, com si fos poc, acaba de reconduir la publicació de l'obra poètica del que fou mestre de Balenyà, en Miquel Bosch i Jover. Sabem que feia temps que treballava en la selecció dels millors poemes. L'enhorabona!

-Una barriada de Ripoll ha estrenat parròquia. Són els de Sant Josep Obrer.

-Acaba de sortir una monografia sobre Moïà.

-El rector de Sant Feliu Sasserra ha recopilat tot el que ha pogut trobar sobre Sant Pere Almató i per cert que no és poc. Ja ens té acostumats a les seves recerques literàries que, desinteressadament, fa arribar a tots els feligresos i amics.

-La parròquia de Sant Pere Apòstol de Manresa ha estrenat els nous locals de la feligresia.

-Últimament un parell de parròquies han estrenat orgue : la parròquia de Vacarisses, i la del Carme de Manresa

MENORCA

J. BOSCO FANER, corresponsal

Sigau benvinguts

Tots sabem que s'ha de sembrar si es vol recollit. Els matrimonis dels

equips de la Mare de Déu van tenir, el passat 12 de juny, una trobada de final de curs a Biniparratx. Eren uns 70 matrimonis de tota Menorca. Al matí hi va haver una taula rodona dels matrimonis que tenen fills sacerdots o religiosos/ses, ja que en aquesta trobada hi participava la Delegació de Vocacions. Durant la conversa es van sentir veus que deien: *acceptar la vocació d'un fill no és gens fàcil; tenir una filla religiosa ha estat una agradable sorpresa; en la vocació del meu germà hem descobert també la vocació del laic compromès...*

La vocació és un do de Déu, ningú ho nega. Però les famílies poden ajudar a desvetllar-lo o enterrar-lo. Aquests dies hem viscut noves ordenacions: en elles descobrim la feina i la pregària de molts.

-El dia 21 de maig, el bisbe auxiliar de Barcelona, Joan Enric Vives, ordenà de prevere el jove salesià ciutadallenc Joan Marquès Calafat, de 32 anys. En Joan expressava que es va fer salesià perquè l'atreïen els al·lots i els joves. Segons ell, els joves han estat els mestres de la seva vocació. Si els joves són, comentava, els qui m'han ajudat a llegir l'evangeli en la meua vida, pens que és just que jo també miri d'ajudar-los a llegir l'evangeli en la seva.

-En Jesús Llompart Díaz, de 51 anys, va rebre el dia 19 de juny, l'ordre del diaconat de mans dels nostre bisbe Francesc Xavier a l'església de Santa Eulàlia d'Alaior. És en aquesta parròquia que exerceix com a vicari des de fa tan sols uns dies. En Jesús és el petit d'una família de vuit germans. El contacte amb els claretians de Girona, on el seu pare estava temporalment destinat, determinà fortament la concreció del camí que ha anat fent vers el sacerdoci. Fa uns cinc anys, es replantejà l'opció sacerdotal que sempre, amb més o manco intensitat, l'ha acompanyat. Ell ens ha dit: *sempre he tingut una inquietud religiosa i vocacional.*

En la vida personal hi ha etapes, jo en començ una de nova i apassionant. Avui es necessita molta preparació, pedagogia i visió de futur per sintonitzar amb els indiferents i allunyats, i ajudar a créixer.

Objectiu pastoral del pròxim curs

Posar mitjans per solucionar la ignorància religiosa és un dels reptes actuals que té l'Església de Menorca. Així ho ha plantejat i estudiat des del mes de gener el Consell pastoral diocesà des de tres informes de les Delegacions de Catequesi, d'Ensenyament i de Litúrgia. S'ha posat fil a l'agulla; i a la sessió plenària del dissabte 11 de juny, durant tot el matí, es van estudiar 24 propostes d'actuació i es va marcar l'objectiu diocesà per al pròxim curs 94-95.

Després d'anar recentrant totes les aportacions amb relació a aquest objectiu, es va arribar a aquesta formulació: *Procurar una formació cristiana integral que capaciti per entendre, celebrar, viure i testimoniar l'evangeli de Jesucrist.*

Durant aquesta sessió es van dir coses tan importants com:

-Constatam diverses lectures d'una única realitat sociològica. Uns, sembla que van més per una Església que satisfaci la major quantitat de gent possible, i uns altres, evidencien una major preocupació cap a la profunditat religiosa i cap al buit que es constata a dins del món de la joventut i dels professionals.

-Tot i que recolzam l'afirmació que els Centres concertats de l'església han d'oferir un ensenyament de qualitat, voldríem accentuar la necessitat que avui és viu que aquests centre procurin viure i presentar millor la seva identitat.

-Cuidam molt els grups de catequesi, de joves...encetam la necessitat de

fer Escola de pares, Catequesi d'adults... però no remarcam prou la urgència del contacte i de la reflexió personal. Proposam la reivindicació d'un guiatge espiritual que ens condueixi als cristians a una Església oberta i compromesa dins el món, des de Jesús homo-Déu.

-Partint de la constatació que avui molta gent està a zero d'ensenyament, de valors, i d'inquietud religiosa a causa de la secularització de la societat, ens demanam si en la presentació de la doctrina de l'Església no hi hauria d'haver una major flexibilitat en la seva presentació i aplicació. Ho diem perquè vivim la realitat d'una gent que no entén molts dels nostres llenguatges.

-Vivint com vivim en el cor d'una societat descristianitzada, les comunitats cristianes hem de cuidar molt més totes aquelles celebracions on hi constata la presència de la gent allunyada: batejos, primeres comunions, celebracions del matrimoni, celebracions exequials...

La tradicional trobada diocesana de capellans i religioses

Aquesta trobada entre capellans i religioses (els religiosos, tot i que són convidats, no solen venir) que entre nosaltres és ja tradicional, es va celebrar el 7 de maig al Toro. Hi assistiren el bisbe, que presidí la trobada, i també els seminaristes i l'únic diaca que teníem aleshores (ara ja en tenim dos, i les seves ordenacions de preveres seran, si Déu vol, el 4 i l'11 de setembre).

El pare mercedari José Sesma, capellà de la presó de dones de Barcelona, ens donà una interessant xerrada sobre el món de la delinqüència, assenyalant els *falls* en la família com una de les principals causes de la delinqüència. En la xerrada ens destacà també que hi ha, en els delinqüents, un de-

sig de sortir-ne, però moltes vegades recauen en trobar portes tancades quan deixen la presó. Ens féu veure que una bona pastoral familiar pot actuar eficaçment en la prevenció d'aquestes situacions negatives.

Després de l'Eucaristia concelebrada, un dinar de germanor posà punt final a la trobada. Abans de la cloenda, emperò, es va retre homenatge als capellans que han complert els 80 anys, a dues monges amb 50 anys de professió i en Pere Comella, rector des Migjorn Gran, pels seus 25 anys de capellà.

Quasi trobam a faltar la presència dels religiosos que tenen comunitat a Menorca (salesians i lasalians). Les monges clarisses i concepcionistes, que per la seva vocació contemplativa són monges de clausura, ens solen enviar comunicats d'adhesió i fins i tot algun dolç. Els homes d'església hem d'aprendre a valorar molt més aquests tipus de signes i de presència femenina.

Estiu a Menorca

En aquests moments, el sol alegre i dóna vida al color blanc de les cases que hi ha al Pla de l'església de Ferreries on visc. El cel blau, serè i valent, ens cobreix a tots en aquestes hores del migdia. Ni un sol núvol aguaita per la finestra que em traspuja llum i quietud. L'estiu ens ha arribat.

La carretera que uneix Ciutadella i Maó se sent constantment trepitjada per les gomes dels cotxes que van i vénen incansables. La pols que molts d'ells treginen ens recorda que aquest hivern ha estat sec i que les nostres platges verges són visitades per aquesta espècie d'*avis rara*.

Platges que són verges en la seva natura però no ho són en la manipulació que pateixen per part de l'egoisme de l'home que pertot veu *quatre duros* a fer. *Hi queda res i algú verge?*, em comentava l'altre dia un agrador italià.

Entre nosaltres comença a ser normal xocar amb l'interès d'alguns propietaris de platges i espais verges, quan et trobes, per exemple, amb barreres tancades que són pas obligat per arribar a una cala, o amb algú que ha trobat un lloc de feina fent de vigilant i cobrant, per ordre del senyor, l'impost ecològic, que és la quantitat que has de pagar si vols arribar a la platja.

Les acampades d'estiu de les nostres parròquies i grups topen d'un any per l'altre amb dificultats més grosses. Les sol·licituds d'una normativa que permeti i faciliti l'acampada educativa i respectuosa amb el medi no han trobat, fins ara, la resposta esperada. Cada es-

tiu comença amb una incògnita : podrem enguany dur a terme la nostra acampada?

Però, mentre el sol cada matí s'alci d'entre les roques orientals de la nostra costa; mentre el cel blau s'allargui vestint tot l'espai que són capaços d'abraçar els nostres ulls; mentre la pau, el silenci, la quietud, la natura... siguin estimades incondicionalment per molts de menorquins, sempre serà possible mantenir l'esperança d'aconseguir, cada dia més, que es respecti i es valori la riquesa natural que té la nostra illa. Si algú de vosaltres ens vol donar una mà d'ajuda, ja sap que serà molt ben rebut.

CURSOS I ACTIVITATS DEL CEP

Curs 1994-1995

Tenim ja a la vostra disposició tot el programa d'activitats i cursos del Centre d'Estudis Pastorals de les diòcesis catalanes per al proper curs 1994-95.

Podeu passar a recollir-lo al Centre durant els mesos de juliol i setembre, o demanar-lo per rebre'l per correu.

Voldríem apuntar dues innovacions importants:

- Un Curs de **Comunicació aplicada a l'acció pastoral**, d'especial interès per a preveres i agents de pastoral, amb un taller molt concret sobre l'homilia.
- Nou sessions d'**Eines de pastoral**, de caire molt pràctic, per ajudar a **saber fer**.
- Alhora, continuen el **Curs bàsic de pastoral**, les **Sessions vespertines**, i els **Cursos sobre la Bíblia** (Antic i Nou Testament).

El CEP torna a fer un esforç per donar respostes, amb una gran pluralitat de temes i professors, a les necessitats i a les disponibilitats de temps de tots aquells que estem embrancats en la sempre difícil tasca de l'evangelització.

Generalitat de Catalunya

BOMBA INCENDIÀRIA

A la natura, qualsevol foc és molt perillós.

Aquest estiu, una simple burilla pot tenir la potència devastadora d'una bomba incendiària; només serà necessari que un inconscient la llençi per la finestra del cotxe, no l'apagui trepitjant-la o faci servir el bosc com un immens cendrer.

Aquest any, aquest estiu, el perill d'incendi és màxim. Qualsevol flama o espurna, per insignificant que pugui semblar, pot tenir conseqüències desastroses; per això, si us plau, aquest estiu no enceneu foc, enlloc.

ANIREM
"ENDAVANT"

CEP

centre d' estudis pastorals

Preu d'aquest exemplar (doble): 900 ptes.